

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekorni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Katoliška akcija in „Jutro“

Gospodje pri »Jutru« so tako zelo informirani ljudje, da so šele iz »Ljubljanskega škofijskega lista« za dne 10. aprila 1929 izvedeli, da obstoji na svetu katoliška akcija. Zato jim je ustanavljanje katoliške akcije v Sloveniji nekaj čisto novega in nepričakanega, napram čemu mislijo, da morajo zavzeti svoje stališče. Oni torej ugotavljajo, da je katoliška akcija neka nova organizacija, ki odgovarja strukturi bivših političnih strank, s katerimi se krije tudi po široki nalogi, da bo torej morala država zavzeti napram njej svoje stališče. Ako država katoliške akcije ne bo prepoznala, kakor to vodilni faktorji pri »Jutru« očitno želijo, pa »bo morala dovoliti tudi Pavlu to, kar je dovolila Petru«.

Kako torej izgleda v resnici strah, ki je tako zelo razburil gospode od ljubljanskega »Jutra«?

Katoliška akcija vprvič ni nič novega. Papež Pij XI. je že leta 1923 označil za potrebno neko zvezo in koordinacijo vseh katoliških sil, da se branijo, utrjujejo in širijo katoliška načela ter se udeležujejo v praktičnem življenju vsakega posameznika, družine, posameznih stanov in cele družbe. Ker je v to svrhu potrebno čim tesnejše sodelovanje laikov s cerkveno hierarhijo, naj se ta katoliška akcija temu primerno zasnove. Laiki naj svoje tvorne katoliške sile na nekaj način združijo in enotno usmerijo, da z aktivno udeležbo pri vseh vprašanjih katoliškega življenja poživijo in poglobijo v katolištvu sebe, obenem pa obkrožajočo družbo, to pa v popolni podreditvi poklicani učenci hierarhični oblasti. Tako je katoliška akcija, v kolikor je sploh po kakšnih pravih urejena, v jedru le nekako posvetovalno in predlagalno bitje, ki sicer lahko prevzema tudi inicijativno — to se celo želi — vendar pa njene inicijative, navodila in delo ne morejo biti brez odobrenja škofa, ki je v katoliški akciji zastopnik po posebnem delegatu in ima neomejeno oblast veta, če bi kaj ne bilo v duhu in soglasju s Cerkvijo. Stvari, ki se v katolištvu same po sebi razumejo.

Če se tedaj snuje tudi v Sloveniji katoliška akcija — in to se vrši že od zadnjega katoliškega shoda! — ni to nič drugega ko udeleževanje izrecnega papeževega naloga katoličanom celega sveta. Tako je na prvi pogled jasno, da je katoliška akcija čisto interna cerkvena zadeva, v katero se nima absolutno nihče pravice vtikati. Ker je to čisto cerkvena akcija, zato je, kakor pravi § 18 od škofa potrjenih pravil, ki ga pa »Jutro« nepošteno zamolčuje, katoliška akcija popolnoma nepolitična. Radi tega je trditve »Jutra«, da katoliška akcija odgovarja strukturi bivših političnih strank, »s katerimi se krije tudi po široki nalogi«, korenito napačna. Kajti katoliška akcija v bistvu ni nič drugega kot v svetu udeležujoča se cerkev. Kakor se le-ta udeležuje popolnoma po svoje izključno po verskih sredstvih in se razprostira na vse ljudi, stanovalce in družabne strukture brez ozira na njihovo politično strankarsko opredeljenost, tako se čisto enako udeležuje katoliška akcija. Zato le-ta tudi ni čisto nič novega, ni pravzaprav niti organizacija v modernem pravnem pomenu besede, ampak je zgolj modernemu času prilagojena posebna metoda cerkvenega delovanja v družbi; je tedaj nekaj političnim organizacijskim tvorbam bistveno dispartnega. To se tudi od papeža izrecno zahteva in kot katoliški akciji naravnost bistveno svojega označuje: da je namreč nepolitična. Struktura katoliške akcije je čisto drugorodna od strukture katerekoli politične akcije. Ona je posvetovalen organ cerkvene hierarhije, sloni na imenovanju in naznačevanju, če pa se kdo vanjo voli, je čisto odvisen od škofove potrditve; njeno delovanje je brez poklicanega hierarhičnega dušnega pastirstva ničeno, ona je pravzaprav le sodelovanje, pomoč, razširjenje, obogatitev cerkvenega dušnopastirskega dela; gotovo sme in mora inicijativno v katoliško življenje posegati, saj k temu primarno meri, toda končno odločujoče avtoritativno vodstvo je in ostane v poklicnem svečenstvu, kakor drugače v katoliški cerkvi sploh biti ne more. Zato hierarhično vodstvo katoliške cerkve, katere poglavar je papež, za katoliško akcijo prevzema tudi vso odgovornost, dočim so politične stranke, tudi kjer bi bile ali so izrecno na katoliško versko podlago postavljene, popolnoma neodvisne in cerkev ne prevzema za njihovo udeleževanje nobene odgovornosti. Naloge katoliške akcije so čisto drugačne od nalog politične stranke, ker so popolnoma ver-

Zasedanje male antante

Belgrad, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Na današnji konferenci male antante so se ministri treh prijateljskih držav bavili predvsem s tremi aktualnimi vprašanji: o reparacijah, o podaljšanju pakta med državami male antante, ki preneha koncem julija, in o gospodarski organizaciji držav male antante.

Glede vprašanja reparacij je mala antanta ostala na svojem prvotnem stališču in je svoje poglede raztolmačila v posebni noti, ki jo je pred kratkim poslala vladama Anglije in Francije. Velike države so namreč predlagale, da bi se reparacijska kvota za države male antante ugotovila, oziroma znižala. Mala antanta je tudi danes na stališču, da bi bilo zmanjšanje reparacijske kvote v preveliko materialno ter moralno škodo za te države. Radi tega so tudi danes sprejele prvotno stališče. Zavezniki silam bodo sporočili, da naj glede reparacij ostane pri starih kvotah.

Glede podaljšanja pakta, s katerim so zvezane države male antante, bo padla končna odločitev glede vsebine in podaljšanja na jutrišnji seji. Pač pa se je danes živahno debatiralo o tem važnem vprašanju, ki je važno za vsako posamezno izmed treh držav. Povsem naravno je, da bo temelj ostal isti in da je računati le še z globljim zblizanjem vseh

treh držav.

Belgrad, 21. maja. (Tel. Slov.) Po seji zunanjih ministrov male antante je bil izdan tale komunikat:

»Trije ministri držav male antante so se danes, 21. maja dopoldne in popoldne sestali. Nadaljevali in končali so razpravo o vprašanju splošnega političnega položaja. Pokazala se je popolna enakost v pogledu na položaj. Posebej so obravnavali vprašanje odnošajev njihovih držav s sosednimi in obmejnimi državami. Ugotovili so, da se ti odnošaji razvijajo popolnoma normalno. Vsi trije ministri so nato razpravljali v duhu priporočila Društva narodov o vprašanju splošne arbitražne pogodbe med njihovimi državami. Ta splošni in skupni akt za te tri države je bil danes na popoldanski seji podpisan. Enako so podpisali protokol, s katerim so se podaljšale identične zvezne pogodbe. Prihodnja seja bo jutri ob 10 dopoldne v zunanjem ministrstvu.«

Ta splošna in skupna pogodba, ki je bila danes podpisana, najjasnejše govori proti vsem vestem v inozemstvu, da so veze M. A. razrahljane. Dosedaj so bile namreč samo pogodbe med eno z obema drugima državama. Odslej pa obstojajo skupne pogodbe, poleg tega pa še pogodbe ene z dvema drugima državama.

Banket na Topčideru

Govor Kumanudija

Belgrad, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Zvečer se je vršil v gardijskem domu na Topčideru banket, ki ga je predsednik vlade priredil na čast zunanjim ministrom male antante. Tega banketa se je udeležila večina ministrov, med njimi dr. Korošec. Minister dr. Kosta Kumanudija je imel ta-le govor:

»Gospod predsednik vlade, gospodje ministri! V imenu vlade kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pozdravljam odlične zastopnike češkoslovaške republike in kraljevine Romunije, njuni ekselencije Beneša in Mironesca ter ju zagotavljam, da jih je prestolica naše kraljevine sprejela s polnim srcem kot zelo draga in cenjena gosta. Sestanek male antante, ki se obnavlja leto za letom, je prinesel prav srečne rezultate. Ustvarile so se in vedno bolj učvrstile zveze srčnega prijateljstva in vzajemnega spoštovanja, zveze, ki so od vsega početka zblizale ljudi, ki jim je v mali antanti poverjeno vodstvo zunanje politike. Ta duh je že prešel v neko tradicijo. Temu se imamo zahvaliti, da se je ta politična kombinacija okrepila že v intimnosti čustva. To je dejstvo, ki je v mednarodni zgodovini zelo redko, ki je vredno, da se zabeleži.

Sorodnost, tako moralna kakor realna, ki je kaže mala antanta, izhaja iz dveh vzrokov. Mala antanta je v svetovni vojni skupno z romunskimi in češkoslovaškimi legionarji preživela kri za isti vzvišeni cilj: osvobodjenje in svobodo. Tu se je že ustvaril ideal naših novih,

skega in moralnega značaja tudi tam, kjer gredo za aktualno katoliških načel v javnosti in javnih organizmih: gre namreč le za mirno, notranjo, duhovno penetracijo družbe po prostovoljnem, spontanem in čisto religiozno-etičnem sprejemanju katoliških življenjskih principov, dočim politične stranke delajo v glavnem po čisto drugih načelih in metodah. Zato sme biti član katoliške akcije vsakdo, naj je ali je bil politično organiziran in usmerjen v katerikoli stranki, da le zunanje in notranje popolnoma afirmira religiozna in etična načela katolicizma in jih hoče praktično uveljavljati. »Podreditev nepolitičnih organizacij Orlov itd. v katoliško akcijo«, kakor pravi »Jutro«, tedaj ni samo formalno, ampak je bistveno; politične stranke pa, ako bi pri nas sploh še obstojale, bi se v katoliško akcijo sploh in načeloma ne sprejele in bi podležale njenemu vplivu samo posredno po samoposredni sili in kontaktu idej kakor vsako drugo javno zastopstvo in kakor vsak drug pojav javnega življenja. Kajti to je stvar moralnega učinka čisto tako, kakor moralno na duhove učinkuje Cerkve ali pa kakor so učinkovale in tudi posledje bodo posamezne verske organizacije, n. pr. tretji red sv. Frančiška, saj katoliška akcija ni nič drugega ko skupitev že obstoječih in delujočih katoliških verskih in verskokulturnih ter dobroteljskih sil v eno smer in akcijo. Pri katoliški akciji je namreč poudarek ne na organizacijskem ustroju, kolikor je neobhodno, ampak na akciji kot funkciji, kot udeleževanju, kot oživotvorenju religioznih sil katoličanstva. V tem

smislu katoliška akcija ni nova, ampak obstoja že dvatisoč let, odkar so se zbrali apostoli k razsvetljevanju in preobrazbi sveta v duhu Evangelija!

Dedukcije »Jutra« so torej brez vsake stvarne podlage. Neodvisno in svobodno delovanje Cerkve na njenem lastnem področju je bilo tudi pri nas ustavno zajamčeno; s suspenzijo ustave pa se gotovo niso suspendirala načela svobode, enakopravnosti in neodvisnosti cerkvenega verskega udeleževanja, ki ne prihaja v konflikt niti s kompetenco in nalogami države kot take niti s tendencami sedanje vlade, marveč krepitev državne zavesti in moralnih dolžnosti do vladarja in države z duhovne strani le najkrepkeje podpira. Vlada g. Musso-linija, ki govtovo bolj kot katerakoli druga brani suvereniteto države, je katoliško akcijo v konkordatu kot izključno cerkveno zadevo priznala. Če pa se bivši pristaši jugoslovanske demokratske stranke sklicujejo na naravno še obstoječe in priznано načelo enakopravnosti, ako hočejo svoja kulturna društva in delovanja tudi na kakšen način koncentrirati, nimamo ni seveda ničesar proti in državi je svobodno, da stori v tem pogledu, kar se ji zdi z njene strani prav. Kdor bi pa hotel ovirati katoliško akcijo ali ji stopiti nasproti kot sovražnik, se mora zavedati, da se s tem postavlja v bojno pozicijo proti katoliški Cerkvi sami in njene-mu poglavarju. Ne vemo, zakaj se je zdelo to potrebno gospodom pri »Jutru«, ki so na ta način zopet očitno zapeli v protikatoliško kulturno bojno trobento. Ali mislijo marš s tem pospešiti konsolidacijo naše države?

ohraniti mir v svetu. Da je mala antanta sposobna, da to dolžnost izpolni, je dokaz njena kontinuiteta, o čemer priča dejstvo, da ni nobena sprememba ministrov ali vlad mogla niti najmanj vplivati na njeno politično po-movanje. Od prvega dne, ko se je ustanovila, pa do danes, ni mala antanta v nobenem trenutku zapustila te poti, ki si jo je bila določila. To je pravilna in svetla pot, edina, ki vodi k napredku naše države in k zblizanju naših narodov.

Dvigam čašo v čast Nj. V. Mihaela, kralja romunskega, in Nj. eksc. g. Masaryka, predsednika češkoslovaške republike, naših zvestih prijateljev in zaveznikov, želeč jima dolgo in srečno življenje, da bi njuni napori za splošni blagor bili kronani z uspehom.«

Govor Beneša

»Gospodje ministri! Gospe in gospodje! Ker moram na tej svečani večerji govoriti za mojim prijateljem g. Kumanudijem, si dovoli-jem, priznati Vam eno stvar. Ne govorim rad javno in sploh ne govorim govorov. Toda treba je napraviti izjemo in ta izjema je nocoj na banketu male antante. Ta izjema ima v resnici svoj poseben smisel. Velikokrat je dobro ponoviti načelne in temeljne resnice, dasi so vsemu svetu znane. Takoj v začetku so postali sestanki ministrov male antante prazniki, lahko rečem družinski in intimni prazniki. Prijatelji smo med prijatelji, katerih zvestobo in udanost je dokazala najstrašnejša vojna, ki se je kdaj vodila. Teh deset let po vojni pomenja za našo državo periodo, med katero se je odločila naša usoda. V tem duhu so naši narodi razumeli, da bomo dobro hodili in brez zunanjih kriz, ako bomo skupno hodili in skupaj ostali. Mi smo to storili. Vsemu svetu je znano, da nas mala antanta hrabri v vsem nadaljnjem delu.

Drugi vzrok ni nič manjši. V sedmih letih smo se zbirali dvakrat letno. Imel sem srečo, da sem sodeloval na vseh teh sestankih. Jaz sem lahko vedno ugotovil od leta do leta sporazum s tovariši in prijatelji v Romuniji in Jugoslaviji ter velik napredek konsolidacije naših treh držav. Spominjam se, kako težave smo prebrodili. Težavna leta 1919 do 1922 s konflikti in z nemiri v Srednji Evropi, prvi poskusi konsolidacije v Evropi na konferenci v Zenevi l. 1922, prva pogajanja med velesilami za reparacije in radi problema razorožitve, vse težkoče v Zenevi, poskusi, da se pride do Locarna, dogodki v Orientu in končno vsi poskusi za likvidacijo svetovne vojne in za definitivno konsolidacijo Evrope, ne da bi pri tem pozabili na incidente in lokalne težkoče centralne Evrope in na Balkan. Če mi preidemo vso to dobo in vidimo, da je skupina držav, kakor naša v skupni zvezi, lahko se ubranila vseh teh težkoč situacije in vsega kaosa, ki je nastal v vojni in ki se je dotikal vitalnih interesov naše države, in torej lahko podčrtamo, da naša skupina ni nikoli pozabila prilike, da sodeluje pri ustvaritvi mira, da približa narode in jim daje pogum ter dobre nade, da upajo in verujejo v mir, ki bo bolj srečen, kakor mir v preteklosti. Tedaj se mora priznati, da vsi občutimo zadoščenje, če pogledamo na delo, ki smo ga izvršili v teh letih v našem skupnem sodelovanju.

Imamo pa še tretji razlog, katerega rad ponavljam na vseh naših sestankih in ki sicer ni nov, vendar pa več kot resničen. Dasi je veliko skeptikov in ljudi, ki ne verujejo v bodočnost male antante, lahko rečem, da se mala antanta konsolidira in krepi od dneva do dneva. Ne samo da se utrjujejo zveze, ki že obstojajo, ampak tudi vsak novi sestanek dodaja nove zveze k onim, ki že obstojijo. Sedanjim sestankom je ravno dokaz temu, ker ravno tukaj so se podpisali dogovori v duhu Društva narodov, in ti dogovori so okrepili malo antanto tako, da lahko rečem, da bo ostala večna.

Vidite, gospe in gospodje, resnice, ki so poznane, toda katere je treba vedno in vedno ponavljati na naših lastnih sestankih. To so politične resnice, ki so naša vizitna karta, ki jo kažemo Evropi in celemu svetu. Delo, ki smo ga mi napravili v teh devetih letih, je zelo veliko. Dopustite mi torej, gospe in gospodje, da čestitam mali antanti k srečnemu nadaljevanju tega dela in da želim največji uspeh mojemu dvema zavezniskima državama, Jugoslaviji in Romuniji. Predvsem mi dopustite, da dvignem to-le čašo na zdravje in veličino velikih suverenov, teh tako gostoljubnih in velikih prijateljev, na zdravje Njihovega Veličanstva kralja Aleksandra in kraljice Marije, kakor tudi na zdravje Njegovega Veličanstva kralja Mihaela, suverena Romunije.«

V istem smislu je govoril tudi romunski zunanji minister Mironescu.

Spomenica slovenskih občin Nj. Vel. kralja

Belgrad, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Kakor sem že včeraj javil >Slov. Listu<, je poslalo 1000 slovenskih občin vsled nekaterih določb nameravane ljudsko- in srednješolskega zakona posebno spomenico. Obenem so občine poslale enako spomenico tudi prosvetnemu ministru. Kakor že omenjeno, je podpisalo spomenico 1000 slovenskih občin, to je nad štiri petine vseh slovenskih občin. Ta enotnost slovenskih občin je napravila v Belgradu zelo močan vtis, ker jasno dokazuje, da je spomenica v resnici pisana iz srca slovenskega mišljenja. Vašemu dopisniku se je posrečilo dobiti besedilo spomenice, ki se glasi:

Vaše Veličanstvo!

Z zaupanjem, s katerim smo se oklenili jugoslovanske države, se obračamo na Vaše Veličanstvo v najresnejši zadevi: verouk v šoli!

Iz trdovratnih časnikarskih vesti in ponovnega skupnega nastopa našega in pravoslavnega episkopata moramo žal sklepati, da prevladujejo v ministru prosvete tendence, ki hočejo z novimi šolskimi zakoni doseči delo cerkve na šolskem polju docela preprečiti ali vsaj zelo omejiti. Te tendence merijo na to, da se ukine verouk na višjih razredih srednjih šol, ali se ukinejo vse privatne ljudske šole, ki so pri nas pod vodstvom ženskih kongregacij; da se odvleče vsa finančna bremena za verouk na cerkev; da se odpravijo stalna katehetska mesta, da naj bi cerkev ne imela več zastopnikov v šolskih korporacijah itd.

Po vseh kraljevskih besedah, ki jih imamo iz ust Vašega Veličanstva, vemo da je ta sovražnost proti najsvetejšim željam naroda Vaši plemenitosti tuja, zato s polnim zaupanjem predložimo Vašemu Veličanstvu prošnjo, da naj se v šolski zakonodaji spoštuje in ohrani sodelovanje cerkve na šolskem polju v polnem dosežanju obsegu.

Vaše Veličanstvo naj blagovoli vpoštevati razloge, ki nas nagibajo k tej prošnji.

I. Če naj bo naša država trdna in neomajljiva, mora biti spoštovanje kraljevske in državne avtoritete globoko zasidrano v srcih državljanov. Katoliška cerkev uči vernike, da je oblast kraljev in držav od Boga in spoštovanje te oblasti je sankcionirano po božji zapovedi! Ali ni vprav v sedanjih časih, ko skušajo mednarodne socialistične in boljševiške sile podreti dosežanje temelje človeške družbe in izpodkopati vsako avtoriteto, najbolj potrebno, da polagoma v srca nežne mladine te božje temelje za državno in vladarjevo avtoriteto? Ali je sedaj, ko se bije v Evropi veliki načelni boj duhov za avtoriteto in proti avtoriteti, čas, da vprav država sama izpodkopava te temelje?

II. Krščanska religija se je vprav v zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev izkazala kot neizpodbiten, trden temelj lastne naše narodne bitnosti.

Oni veliki geniji, ki so nam Slovanom ustvarili lastno bitno in samobitno slovansko kulturo, kakor sv. Ciril in Metod, sv. Sava, so prišli med nas Slované v znamenju križa; in to sv. tradicijo so branili naši pradedi v stoletnih bojih proti Turkom pod geslom: »Za krst častni i slobodu zlatnu!« Ali ni dolžnost šole, ki naj vzgaja bodoči rod, da uvaja vprav mladino v to slavno tradicijo pradedov? Ali more biti v interesu države, da šola eksperimentira z otroki in prezira te preizkušene temelje slovanske tradicije?

Ali ni v najvišjem interesu države, da šola te tisočletne tradicije skrbno, in sicer pozitivno goji?

III. Te verske tradicije so drage najširšim plastem našega ljubljenegega naroda in, hvala Bogu, ni najmanjšega znamenja, da bi se široke mase našega ljudstva bile izneverile tem tradicijam.

Na te svete tradicije celokupnega naroda se mora ozirati šolska zakonodaja, ne pa na kulturnobojne ideje posamičnih, od pravega naroda odtrganih doktrinarcov. Kajti narod bo branil državo in prestol ob urah preizkušnje, ne pa beseditelji novih, votlih teorij, branil bo pa narod zato, ker bo spoznal to kot božjo zapoved.

IV. Šola nima samo namena, da izobražuje našo dečo s poukom, ampak predvsem ima tudi to dolžnost, da vzgaja našo mladino v krepostne in trdne značaje, ki znajo premagati nižje nagone in strasti. Šola mora navajati mladino na strogo izvrševanje dolžnosti do sebe, do bratov, do države; šola mora vdihavati mladini duha nesebične požrtvovalnosti. Za tako vzgojo ni trdnjih temeljev, kot so večno veljavni zakoni božji. Zakaj bi vprav te temelje s šolo podirali?

Iz vseh teh razlogov je nam neumljivo, zakaj bi se hotela vprav država odtegniti tej svoji dolžnosti in odvajati bremena za versko vzgojo na cerkev, oziroma na starše? Vprav ta dvojna obremenitev staršev mora prej ali slej roditi nerazpoloženje naroda proti državi in oblasti.

V. Za naš slovenski narod pa velja še poseben razlog. Zagovorjeni smo med germansko in italijansko kulturo, podpirati moramo vsaj moralno svoje brate onkraj meje. Zato moramo zbrati, kakor vojak na predstraži, svojo moralno moč, da držimo častno stražo na okopih Slovanstva.

Konferenca hrvaških škofov v Rimu

Nova delegacija škofov gre v Belgrad zaradi novih šolskih zakonov
Še nadalje ozek stik z zastopniki pravoslavne cerkve

Belgrad, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Iz Rima poročajo: Hrvatski škofje, ki bivajo v Rimu, so porabili to priliko in se sestali v narodnem zavodu sv. Hieronima na konferenco, na kateri so razpravljali o ukrepih, ki naj se podvzamejo glede šolske in sploh kulturne zakonodaje najbližje bodočnosti v naši državi. Sklenilo se je, da gre še enkrat delegacija škofov v Belgrad in da ponovno pojasni stališče katoliške cerkve

glede vseh šolskih vprašanj in zakonov. Nadalje je načelno sklenjeno, da se vzdržuje še naprej ozek stik z zastopniki pravoslavne cerkve. Konferenca se je vršila v zavodu sv. Hieronima ob priliki romanja hrvatskih katoličanov in bivanja škofov v Rimu zato, ker bi bili škofje kot vsako leto običajno po svoji vrnitvi iz Rima zaposleni s svojimi kanonskimi vizitacijami, ki se redno vršijo po binkoštnih praznikih.

Poincare o ureditvi reparacij

Stroškov ureditve reparacij ne more nositi iskruvaljena in porušena Francija

Pariz, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Pri odkritju vojnega spomenika v Douaumont pri Verdunu je imel včeraj Poincare govor o vojni krivdi in o ureditvi reparacij.

Izvajal je: Francoska vlada in francoski narod sta leta 1914. in že preje odkrito storila vse za mir, toda nasprotniki niso samo napovedali vojne in onemogočili vsako posredovanje, temveč so storili tudi neutajljiv zločin s tem, da so kršili belgijsko nevtralnost. Samo ta atentat na pravice človečanstva je omogočil, da je nasprotnik udril v nevtralnost ozemlje in v severno Francijo. Celo, če ne bi cesarske vlade osrednje Evrope zavestno hotele prevzeti iniciative in odgovornosti za izbruh vojne, so že samo s svojim nasilnim nastopom proti Belgiji povzročile neprecenljivo škodo, za katero so dolžne Belgiji in Franciji odškodnino. Pravična odškodnina je obnova. Francija mora že dolgo ča-

kati na pravično ureditev reparacij. Vselej, kadar so se začela pogajanja, je bila Francija pripravljena na koncesije. Sedaj je Francija pripustila preiskavo strokovnjakov in pripustila pogoje, ki niso bili njeni. S svoje strani je Francija storila vse, da olajša delo strokovnjakov, in francoski delegati niso niti trenutek otežkočali pogajanj. Gledali so samo na to, da ne žrtvujejo Dawesovega načrta za manj siguren ali manj produktiven režim. Francija želi, da se v interesu gospodarske obnove sveta res ustvari končna ureditev reparacijskega vprašanja. Bilo bi pa krivično in nesprejemljivo, če bi stroške za to morala nositi iskruvaljena in porušena Francija. Francoska vlada si bo ustvarila sodbo šele po končanih posvetovanjih in mnenje strokovnjakov predložila poslanski zbornici v ratifikacijo.

Konferenca strokovnjakov bo uspešna

Pariz, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Strokovnjaki so med binkoštnimi prazniki proučevali Stamp-Schachtovo poročilo, in sicer včeraj celih devet ur. Čuje se, da so se končno zedinili glede nove sestave nemških pridržkov za razdelitev nemških plačil. Po izjavi nekega francoskega delegata je resno upati, da bo konferenca strokovnjakov končala z uspehom. »Echo de Paris« poroča, da je bila gladko odklonjena nemška zahteva, da bi se dovolil moratorij za preskrbo denarja in da bi se avstrijske nasledstvene države pritegnile k plačevanju dolgov. Nemško stališče pa je zmagalo v tem, da se anulira debet saldo pri raznih kompenzacijskih stroških za obračun privatnih predvojnih dolgov. Razdelitev nemških plačil med zaveznike še ni natančno razvidna, zdi se pa, da obstoji v tem, da se Youngov načrt vrača k razdelitvi ključu v Spaau. Redukcije, h katerim so pripravljene Združene države, so samo moralnega pome-

na za končno ureditev in znašajo največ 5 milijonov dolarjev na leto. Strokovnjaki upniških držav imajo danes še zadnjo sejo, da še enkrat proučijo izpremenjeno enotno poročilo »Schacht-Stamp«. Če ne bodo nastale nepričakovane nove težkoče, se lahko popoldne začne skupna posvetovanja z Nemci.

Amerika malo popustila.

Newyork, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Ponudba ameriške vlade, da se ameriški zasedbeni stroški znižajo za 10 odstotkov, je bila v listih ugodno sprejeta, dočim se v parlamentarnih krogih opozarja na nevarnost, da se ne bil Amerika s tem zapletla v problem evropskih dolgov. Vendar pa se Hooverjeva ponudba drži v mejah, ki omogočajo vladi, da postopa brez sankcije senata. Samo, če bi se črtalo kaj od anuitet, bi bila ratifikacija po kongresu neobhodno potrebna. Ameriški odpis bi znašal okroglo 30 milijonov dolarjev.

Konferenca male antante tiska

Belgrad, 21. maja. (Tel. >Slov.<) O konferenci male antante tiska je izšel ta-le ofi- cialni komunikat: Konferenca male antante tiska, ki se je vršila v Belgradu v dneh od 19. do 21. maja, je končala delo svojega petega rednega zasedanja. Na konferenci so podali poročila trije nacionalni odbori. Nato pa se je o teh poročilih razpravljalo. Konferenca je ugotovila istovetnost naziranj tiska treh zaveznških držav, kar se tiče glavnih načel politike male antante. Od osnivanja male antante tiska je skupna organizacija in osebno sodelovanje tiska treh držav stalno napredovalo in popolnoma opravičilo nade, ki so bile stavljene v to organizacijo. Tiskovna mala antanta je plodonosno delovala tako glede medsebojnega spoznavanja in medsebojne obrambe istovetnih interesov treh držav. Čvrsto odločena, nadaljevati sedanje delo, bo

ostala zvesta svojemu programu v tiskovni mali antanti in poiskala vsa sredstva s pojačenjem in razširitev svojih naporov.

Belgrad, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Zastopnik zunanjega ministra dr. Kosta Kumanudi je obvestil tajništvo Društva narodov, da bo na sestanku Sveta Društva narodov, ki se bo vršil v Madridu, našo državo zastopal dr. Kosta Kumanudi, poslanik v Bernu dr. Šumenkovič in stalni delegat pri Društvu narodov Fotič ter načelnik političnega oddelka v zun. ministstvu. Dr. Kosta Kumanudi bo koncem maja odpotoval v Švico, kjer bo obiskal zunanjega ministra dr. Vojo Marinkoviča. Nato pa bo za Šumenkovičem odpotoval v Madrid. V Madridu bo do druge polovice julija, ko se bo verjetno dr. Marinkovič vrnil v Belgrad.

a) Že obstoječe privatne šole s pravico javnosti naj se ne ukinejo, ustanavljanje novih naj država ne ovira, če izpolnijo pogoje, ki so predpisani za državne javne šole.

b) Izpiti in izpričevala teh šol naj bodo kakor doslej enakopravna onim javnim šol, tako, da ne bo posebnih izpitnih komisij, poslanih od državne oblasti.

c) Staršem naj ostane kakor doslej pravica, da smejo otroke pošiljati v javne ali privatne šole s pravico javnosti.

d) Absolventi zasebnih učiteljskih s pravico javnosti naj imajo enako pravico pri kompetencah na učiteljska mesta kakor absolventi javnih šol.

8. Ker je za dosego idealnih ciljev šolske vzgoje nujno potrebno vzajemno sodelovanje šole, cerkve in staršev, naj bodo starši zastopani v šolskih odborih ali korporacijah.

To spomenico, oprto na priložene izjave več sto županov izročimo kot neposreden apel slovenskega naroda na svojega ljubljenegega kralja v roke Vašega Veličanstva zaupajoč na besede proklamacije z dne 6. januarja 1929, da je »prišel čas, ko med narodom in kraljem ne more in ne sme biti več posredovalca«. Če bi Vaše Veličanstvo moglo še dvomiti o jasni volji ljudstva glede šolstva, vdano prosimo, da Vaše Veličanstvo blagovoli dati narodu priliko, da s splošnim plebiscitom da izraza svoji volji, kakor je to običajno v modernih državah v tako važnih do dna ljudske duše segajočih vprašanjih.

Papež zapusti Vatikan na Telovo

Milan, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Kakor se poroča iz urada kardinala-državnega tajnika Gasparrija, je papež Pij XI. končno veljavno sklenil, da bo prvič zapustil Vatikan dne 30. maja na čelu procesije sv. Rešnjega Telesa. Ta njegov prvi izhod bo izvršil peš iz cerkve sv. Petra, ko bo pod baldahinom nosil Najsvetejše in na trgu sv. Petra in z vzvišenega mesta podal blagoslov. V to svrhu se bodo merodajne osebnosti Vatikana dogovorile s policijsko direkcijo mestnega okraja Borgo glede potrebnih odredb za vzdrževanje reda. Radi udeležbe papeža s naga se bo vršila ta procesija izredno slovesno. Udeležil se je bo ves papežev dvor, diplomatski kor pri sv. Stolici in ves kardinalski kolegij.

Razprava v Haagu odgodena

Haag, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Ob pričetku današnje razprave na svetovnem razsodišču v zadevi franc.-srbskega konflikta radi predvojnih dolgov je sporočil predsednik razsodišča, da je danski sodnik Nyholm obolev, tako da se seja ne more vršiti. Nadaljevanje procesa se je odgodilo za nedoločen čas.

Odbor trojice o manjšinskem vprašanju

Zeneva, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Mnenje odbora trojice v Svetu Društva narodov, kateremu pripadajo japonski poslanik Adacci, angleški zunanji minister Chamberlain in španski poslanik Quinones de Leon, in ki je imel nalogo, proučiti spomenice o manjšinskem vprašanju, je bilo danes izročeno članom Sveta Društva narodov. Ta spomenica, ki obsega 25 strani in kateri je priloženih 15 spomenic, predlaga Svetu, ki se sestane dne 6. junija v Madridu, nekatere manj pomembne odredbe za pospešenje postopka v manjšinskih vprašanjih in nekatere odredbe glede publicitete manjšinskih pritožb in odgovorov vlad.

Organizacija pravosodnega ministrstva

Belgrad, 21. maja. (Tel. >Slov.<) Uredba pravosodnega ministra je danes izšla. Uredba določa te-le oddelke:

I. Sodno-upravni oddelek in kabinet ministra. Ta oddelek ima te-le odseke: 1. odsek za področje apelacijskega sodišča Belgrad, Skoplje in Podgorica, 2. odsek za apelacijsko sodišče Zagreb, 3. odsek za apelacijsko sodišče Sarajevo, 4. odsek za apelacijsko sodišče Ljubljana in Split, 5. odsek za apelacijsko sodišče Novi Sad.

II. Pravni oddelek. V tem oddelku je državljansko-pravni odsek z referatom za kazensko-pravne zadeve in za mednarodne probleme. Ta odsek za kazensko-pravne zadeve oddaja pravna mišljenja in enaka mišljenja k kazenskim načrtom. Državlansko-pravni odsek pa opravlja obče posle, ki spadajo v področje ODZ. Dalje opravlja posle legitimacij, adopcije in je obenem sekretariat vrhovnega zakonodajnega sveta. Kazensko-pravno ima vse posle iz kazenskega področja.

III. Oddelek za zakonodajo in izvajanje zakonov. V tem oddelku so: 1. odsek za zakonske načrte, 2. odsek za uvedbo in izvršitev zakonov s posebnimi referati, proglašanje zakonov in uredb.

IV. Oddelek za kazenske in slične zavode skupno z gospodarskim računskim oddelkom. Tu je poseben odsek za kazenske zavode, odsek za kazenskim zavodom slične zavode in gospodarski računski odsek.

V. Oddelek za vere, ki ima 4 odseke. 1. odsek za pravoslavje, 2. odsek za rimsko katoliško veroizpoved, 3. odsek za muslimansko veroizpoved, 4. odsek za ostale vere.

Za načelnike, inspektorje in tajnike je predpisan sodni izpit. Sedni izpit ni potreben za načelnika oddelka za vere. Pisarji morajo imeti diplomu iz prava. Za oddelek za vero pa je predpisana diploma kakor fakultete.

Belgrajske vesti

Zborovanje glavnega prosvetnega sveta se je pričelo danes.

Pomočnik prometnega ministra Kuzmanovič, ki je bil, kakor smo poročali, vpokojen, je bil danes na predlog prometnega ministra dr. Korošca odlikovan z redom sv. Save II. reda.

Predlog zakona o zavarovanju rudarjev v rudnikih je v ministrtvu za šume in rude že izdelan. O tem zakonu smo že poročali.

Zagrebske vesti

Opozicija starokatoliške cerkve je sklenila, ustanoviti svojo posebno cerkev, neodvisno od Kalcedone, in pristopiti k utrechtski zvezi starokatoliških cerkev.

Most pri Veliki Gorici na Odri so hoteli porušiti neznanji zlikovci, kar pa se jim ni posrečilo. V Zagrebu se ematira, da so to delo nameravali subverzivni elementi.

Moderna letna oblačila za gospode

za vsako priliko, promenado, leto-išča, kopališča izdelavlja v finem reklamnem delu tvrdka

Drago Schwab — Ljubljana

Kaj je novega

Koledar

Sreda, 22. maja: Emil (Milan); jutri: Janez Krstnik de Rossi.

Akademija „Jug. Orlovske Zveze“

V Unionu 18. maja.

Sobotni nastop orlovstva v veliki dvorani Uniona, o katerem smo v nedeljski številki le na kratko poročali, je bil v vsakem oziru posrečen in zadovoljiv.

Orlovstvo se je tekom let razvilo v silo, ki v naši javnosti predstavlja vse večji ugled in spoštovanje. Skromno, tiho je delo te organizacije, toda smoteno je; nje pot je jasna, nje cilji so vidni, uspehi na vseh poljih odlični za narodno tolesno in duševno kulturo, zlasti pa za naš ugled med svetom na vso moč pomembni. S tega stališča presojamo tudi vsakoletne akademije JOZ v Ljubljani. So te prireditve ogledalo notranjega dela v zimskih mesecih; so pot in program vsega orlovstva. Javnost to ve, zato je vsakokrat union-ska dvorana docela zasedena. Tudi v soboto večer je bila, četudi je letošnja akademija padla že precej pozno.

Prvi del akademije so izpolnili bratje Hrvati. Izvajali so točke, s katerimi nameravajo nastopiti v Pragi na svetovlaskih slavnostih. Občinstvo je hrvatske Orle in Orlice toplo pozdravilo in jim navdušeno ploskalo. Orlovska misel se je med Hrvati močno razvila ter zlasti v zadnjih letih krepko in globoko usidrala v ljudstvo. Prav je tako mi bratom Hrvatom k takim uspehom le žastitamo; njih uspeh je tudi naš uspeh!

S svojimi telovadnimi točkami so hrvatski Orli in Orlice pokazali, da tudi njim ni tuja nova moderna smer, ki se v telovadbi pri slovenskih Orlih že par let sem vse bolj uveljavlja. Vse točke programa so Hrvati izvajali v tem smislu. Občudovali smo zlasti ritmično študijo deklet, katere deloma že močno nagiba k baletu. Občene v originalno narodno nošo, so mlade, živahne Hrvatice namah osvojile srca gledalcev. »Pomladno jutro« je takisto izraz ritmičnega plesa, rajanja, gibanja; izredno težka točka, ki je zlasti v zadnjem delu vsled svoje živahnosti in poskočne muzike vse bolj ugažala. Člani s svojimi »Mornarije« so v raznih oblikah podali lepo sliko iz življenja teh ljudi, zlasti veslanje ob koncu je bilo zelo živahno in posrečeno. Svoj višek pa so Hrvati dosegli z izvajanjem hrvatskih narodnih plesov. Bila je to skupina hrvatskih narodnih kol, medsebojno zelo posrečeno povezana v skladen, enoten lik — tudi to točko so Hrvati izvajali v svojih narodnih nošah.

Predsednik JOZ, br. Dr. Žitko je v svojem govoru poudarjal, da orlovstvo ne goji in ne zagovarja le vežbo telesa, marveč tudi in predvsem vežbanje duha, vzgojo volje, izobrazbo duše, kulturo srca, iskreno ljubezen do domovine, neomejeno vero v Kristusa — to so temelji orlovskega gibanja! Spominja na letošnje svetovlasko slavnost v Pragi, ki se jih tudi naše orlovstvo udeleži; tamkaj bodo Orli ob spominu na sv. Vavla, tega svetca in češkega narodnega junaka, utrdili krščanskega duha, ki naj se tudi v zasebnem življenju povsod uveljavlja in izživlja. Nj. Vel. kralj je blagovolil prevzeti protektorat nad tem našim potom v Prago; s tem je naš vladar pokazal, da so veseli tega pota, da se veseli in priznava tudi uspehe orlovstva doma in na tujem. S tem ni počaščen samo orlovstvo, marveč celokupen narod. Zato naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I.!

Občinstvo je z navdušenjem sledilo temu ključu, godba dravske divjijske oblasti pa je pod vodstvom višjega kapelnika dr. Cerina z znano eleganco odigrala državno himno.

Drugi del akademije so izpolnili slovenski Orli in Orlice. Enotnost je bila vsekakor tu še bolj poudarjena kot pri bratih Hrvatih, tako tudi mestoma eleganca. — Šentpeterske Orlice so izvajale »Jutranjce«, ki je radi prijetne, všečne godbe

ter živega, silno enotnega izvajanja zelo ugažala. Tudi ritmične vaje, pri katerih so Orlice nastopile v svojem novem kroju, so uspelo. Z naslednjo točko so člani poudarili predvsem tip enotne orlovske telovadne šole. Takšnih točk, razgibanih in pestrh nam dajte več na akademijo!

Višek večera je bila brez dvoma točka »Pod lipco«. Izza zastora se je najprej pojavil godec, naš gorenjski fant s harmoniko, za njim so priskakljala dekleta, vse v židanih rutah in krilih, — pa so plesali v umerjenih oblikah razne naše plesne in rajanja, kar vsi skupaj, z godcem vred. Po

Prekmurški Slovenci med nami

Kot je že poročal včerajšnji »Slovenski list«, obiskalo na binkoštno soboto Slovenijo nad 1000 naših bratov in sester iz slovenskega Prekmurja. To je bilo jubilejno romanje Slovencev iz Prekmurja ob priliki 10 letnice narodnega osvobođenja in združitve z jugoslovansko državo.

O sprejemu prekmurških romarjev na posameznih večjih postajah v Sloveniji smo že poročali. Ko so odhajali iz Ljubljane na Gorenjsko, jih je na kolodvoru v Kranju pozdravil župan in nekateri zastopniki mestne občine.

Binkoštna nedelja na Brezjah.

Po končanih cerkvenih opravilih, ki so trajali dopoldne, so se romarji odpravili k obedu. Popoldne ob treh pa je bilo zborovanje, ki se je vršilo pod okriljem prosvetnega društva iz Beltincev. Zborovanja so se udeležili vsi romarji. Pri tej priliki je prišel pozdravit rojake iz Prekmurja radovljiški okrajni glavar in zastopnik lavantinskega škofa kanonik g. Maks Vrabec iz Maribora. Namen zborovanja je bil, proslava 25 letnice, odkar je prišel izhajati med prekmurskimi Slovenci prvi slovenski list, pisan v prekmurškem narečju, »Marinjin list«. O ustanovitvi in razvoju tega glasila je poročal kaplan beltiški, g. Zalar.

Zborovalec je govoril tudi vodja izleta prof. Pavlič o lepoti Slovenije in nerazdružljivosti z brati tostran Mure.

Bled pozdravlja.

Na binkoštni ponedeljek so se romarji odpeljali z vlakom na Bled. Od tu so nekatere skupine krenile v Vinjarg, drugi pa so se odpravili s čolni preko jezera na otok. Kljub skrajno slabemu vremenu so bili gostje dobro razporejeni. Na otoku so imeli službo božjo in prekmursko pridigo. Na otoku je sprejela Prekmurce godba gasilnega društva z Mlina pri Bledu. Tu je pozdravil romarje v imenu blejske občine tudi župan g. Rus.

Na Bledu so se romarji poklonili Nj. Vel. kraljici Mariji, prestolonasledniku Petru in princu Tomislavu.

Opoldne med obedom se je pripeljal na Bled oblatni komisar dr. Marko Natlačen, ki je v lepih besedah pozdravil Prekmurce.

Popoldne ob pol šestih so odpotovali romarji v Ljubljano. Na Jesenicah so jih novi meščani pozdravili z godbo.

V Ljubljani.

Ljubljana je priredila dragim gostom naravnost sijajen sprejem. Na kolodvoru so jih pričakovali veliki župan, župan mestne občine in škof. Nad 10.000 meščanov in meščank je tvorilo od kolodvora do magistrata gost spalir. Z železničarsko godbo na čelu so romarji odkorakali pred rotovž, odkoder so se po lepem govoru prof. Pavliča razšli v prenočišča.

Včeraj dopoldne so si Prekmurci ogledovali našo prestolico. Obiskali so cerkev sv. Jožefa, stolnico, frančiškansko, nunsko in šentjakobsko cerkev. Tudi na gradu so bili, ovihi z vrmi njene razširjene noge in jo tako odnesli v vas. Ni kričala, ni se branila, ležala je skrušeno, položivši svojo malo glavo na stran. Samo izmučene oči so se zvijale v smrti muki. Doma so jokali za njo Anuška in njeni trije otročki; ded Vasilij je zakašljaval bolestin in udaril s palčico po bokih. A Jemeljan je brusil nož. Ko so rdeče, shušano meso razmesarili, da ga vržejo pson, je Jemeljan naenkrat rekel dedu:

»Oče, razparaj ji trebuh.«

Ded Vasilij je razumel. Visoko zasučo rokave na svoji laneni srcaji in seže do ramena v razparani trebuh. Izleče prazna, tanka čreva, odseka pljuča, srce, jetra, ledvice in vse to položi pazljivo na slamo. Jemeljan razseka Burjonkino truplo na kose, stlači vse v posodo, vrže v sobo, kjer je stala žena, pljuča, srce, jetra, vse s krvjo pomazano.

»Skuhaj to!«

Burjonkino kožo so obesili v hlevu. Pes je obiljal kri. Ko so sedli za mizo okrog sklede z Burjonkinim mesom, je vladala tišina, molčanje. Nikdo ne trene z očmi, nikdo ne vzpomni, da je Burjonka zaklana potem, ko je že bila mrtva. Sedeli so za mizo brez kruha. Otroci so pogledali na očeta, ki je v tej nenavadni tišini gubalil čelo. Ded Vasilij začne nenadoma kašljati in spusti žlico. Edini kos Burjonkinega mesa mu obtiči v grlu. Vstane od mize prej, nego je končala večerja. Noge se mu šibijo, srce udarja. Hoče ven, ali še ne pride do praga, si mora z obema rokama zamašiti usta. Kakor da se šali ali pleše, nagne glavo na razbiti lonec in začne z njo potresati.

naše! Ploskanje po končani točki se je izprevrilo v pravo grmenje, kljub vsemu točke niso ponovili. Tega Orli načelno ne delajo!

Kot vmesne točke so program izpopolnile vaje na bradiji in drogu. Pisati o teh je težko. Znano je, da imamo v tem pogledu telovadce, ki se ne strajajo konkurence in jim je vsak še tako držen gib ali odskok z orodja le igrača, lahko to premelavanje in obračanje, vse seveda izvedeno s silno eleganco in dovršenostjo, ki je hvale vredna in se je izkazala tudi sobotni večer. Orlovska telovadna vrsta, ki bo zastopala JOZ v Pragi pred mednarodnim svetom, bo svoji nalogi gotovo kos!

Uspelo akademijo so zaključile članice z: Gorčez izaro... Deklice so simbolično vajo s toplim občutjem podale in si napev pele zraven, kar je močno poudarilo pomen vaje in bridko otočno doživetje naših bednih tam preko, za izarom...

F. S.

Zahvala.

Odbor Srpske pravoslavne crkvene občine v Ljubljani je sklenil na svoji seji z dne 15. maja 1929 izreči občinskemu svetu mesta Ljubljane svojo prirčno zahvalo na podarjenem zemljišču v Trubarjevem parku za gradnjo pravoslavne cerkve.

V Ljubljani, dne 16. maja 1929.

MILIVOJ LAJOVIC, t. č. predsednik;
VLADIMIR KRAVOS, t. č. tajnik;
DIMITRIJE SV. JANKOVIČ, prota.

Zahvala Prekmurcev Ljubljani.

Odbor za proslavo desetletnice osvoboditve Prekmurja se najkrajše zahvaljuje presvetemu knezoškofu dr. A. B. Jegliču, g. velikemu županu dr. Vodopivcu, g. mestnemu županu dr. Pucu, vsem cerkvenim predstojništvom, zlasti vodstvu Rakovnika, Kodeljevega in očetom frančiškanom v Ljubljani, za za vso pomoč in blagonaklonenost, ki so nam jo nudili pri našem potovanju in romanju. Enako se zahvaljujemo vsem ljubljanskemu meščanstvu za vso njegovo prisrčnost in entuzijazem, s katerima so nas sprejeli. Sprejem je bil tako spontan, tako navdušen, da nismo niti od daleč pričakovali toliko prisrčnosti. Žid, ki je ločil Prekmurce od ostalih Slovencev, je končno popolnoma odstranjen. Prižgana je sedaj lučka medsebojne ljubezni, ki nas bo za vedno družila prav od tromejnika pa do Triglava.

Kralj boter 12. sinu

Maribor, 21. maja.

Mizarskemu mojstru in malemu posestniku Jakobu Ekselenski in njegovi ženi Antontji se je pred dvema mesecema rodil v domači hiši Spodnji dol števil. 100 dvajseti sin. Ekselenski je zaposel preko vrezkega glavarja g. dr. Marko Ipavca Nj. Vel. kralja Aleksandra za botra novorojenčku. Koncem prejšnjega tedna je dospel iz kabinete pisarne Nj. Vel. brzojavni odgovor, da kralj Aleksander sprejme zaproseno kumstvo. Za svojega zastopnika pri krstu je kralj določil majorja Mičiča, komandanta 2. bataljona 45. pešpolka v Mariboru. Slovesen krst se bo vršil v nedeljo, dne 2. junija predpoldne ob 9. v župnijski cerkvi pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Gospod kraljev zastopnik se pripelje na dom srečnih staršev in bo v priprosti slovenski hišici prevzel novorojenčka v kraljevo varstvo. Pri krstu bo dobil sinček ime Aleksander.

Ekselenskiju se je rodilo dosedaj že 12 sinov, od katerih jih živi 11 in 2 hčerki, živi samo ena. Skupno se je torej rodilo tej družini 14 otrok. Dva sinova služita pri vojaki, a 1 čaka na vojaško službo. Ekselenski je bil vedno zaveden Slovence in spreten mizar. Družina živi zelo skromno, ker poseduje oče posestvice, ki meri komaj 3 orle zemlje, a pri mizi je navadno 14 ljudi. Ekselenskijevi so izvanredno žive narave, marljivi in skrbni. Čela okolica čestita srečnemu očetu in materi, ko jih je zadel izvanredna čast, da bo kralj boter najmlajšemu članu družine in da bo sinček tudi nosil kraljevo ime.

Majniški izlet Ameriških Slovencev

Na binkoštno nedeljo dopoldne je prispelo v Ljubljano 40 ameriških rojakov na obisk k svojem v staro domovino. Vkrac iso se dne 11. maja na znameniti brzoparnik »Ile de France«, last francoske paroplovne družbe »Cie. Gle. Transatlantique«. Izlet je v splošno zadovoljstvo priredila trdka Saxer State Bank v New Yorku. Na ljubljanskem kolodvoru so pričakovali izletnike njihovih sorodniki, prijatelji in znanci; sprejem je bil prisrčen: nekateri se niso videli dolga desetletja. Dobrodošli! Ameriški izletniki so med vožnjo v Avstriji srečali 25 ameriških povratnikov, ki so na binkoštno soboto zvečer odpotovali iz Ljubljane. Brzoparnik »Ile de France« jih bo povedel danes iz Le Havre v novo domovino. Srečno pot in na pogovno svidenje!

Pri slabokrvnosti

po prestani težki bolezni uživajte samo CHINO-FERRIN. — Dobi se v vsaki lekarni.

Aleksander Neverov:

Glad

Aleksander Neverov, s pravim imenom Aleksander Skobelov, je eden iz najobdarjenejših pesnikov mlade Rusije. Umril je 1923. leta v najboljši dobi svojega ustvarjanja. Napisal je veliko romanov, dram in novel. Od teh so najbolj znane: »Tascent, mesto kruha« in »Obraz življenja«.

Betvice prosa so stale tu in tam. Mali puščelci s svojimi dolgimi, izsušenimi stebelji so bili podobni odprtim škjarjam. Izmučeni zaradi vročine in vetra so ležali zviti in kazali svoje razkrito korenje. In dasi pohabljeni, so še vedno hoteli živeti, viseči preko črne in od suše razpokane zemlje. Ko je padel pozen junjski dež in opral stebelca in puščelce, so si malo opomogli, se dvignili posevno kvišku, brez moči, da se docela izravnavajo. Zalostno so širili svoje vejice na vse strani, rodili lahke, mršave cvete — in umirali poraženi od vročine. Slab, izsušen posev ovs, katerega majhna šilasta stebelca so se še pred spomladjo počasi prikazala iz zemlje, je zaostal v rasti. Stroki so pobledeli, se razmršili in se polagoma spreminili v suho bodeče seno. Samo na nekaterih stebelcih je stalo klasje, ali sad ni imel časa, da zazorji in luskuje so ostale prazne.

Tuintam je vznikla iz zemlje pšenica. Njeno izsušeno, golo in malo klasje je nosilo v sebi samo požoltelo, zgrbančeno zrnje.

Samo zgodaj v jutru so modri zvončki in razno drugo poljsko cvetje in plevel tolažili od vročine opustošena polja. V poslednjem smrt-nem hropenju je objemal lan suha stebelca cvetov in z njimi umiral.

Vroč dnevi vetrovi so pihali, se dvigali in drveli preko polja kakor divji, razuzdani konji in poželjivo lizali prašino. Ovce so se

sušile. Jagnjed je poginjala. Čreda goveda je stala cele dni v izsušenih hlevih in potem počasi strgala goli, izsušeni breg.

Prva se je zgrudila onemogla Jemeljanova krava Burjonuška z umazanimi, prašnimi nozdrvi. Vrgli so jo na sredino poti, ovili z vrmi njene razširjene noge in jo tako odnesli v vas. Ni kričala, ni se branila, ležala je skrušeno, položivši svojo malo glavo na stran. Samo izmučene oči so se zvijale v smrti muki. Doma so jokali za njo Anuška in njeni trije otročki; ded Vasilij je zakašljaval bolestin in udaril s palčico po bokih. A Jemeljan je brusil nož. Ko so rdeče, shušano meso razmesarili, da ga vržejo pson, je Jemeljan naenkrat rekel dedu:

»Oče, razparaj ji trebuh.«

Ded Vasilij je razumel. Visoko zasučo rokave na svoji laneni srcaji in seže do ramena v razparani trebuh. Izleče prazna, tanka čreva, odseka pljuča, srce, jetra, ledvice in vse to položi pazljivo na slamo. Jemeljan razseka Burjonkino truplo na kose, stlači vse v posodo, vrže v sobo, kjer je stala žena, pljuča, srce, jetra, vse s krvjo pomazano.

»Skuhaj to!«

Burjonkino kožo so obesili v hlevu. Pes je obiljal kri. Ko so sedli za mizo okrog sklede z Burjonkinim mesom, je vladala tišina, molčanje. Nikdo ne trene z očmi, nikdo ne vzpomni, da je Burjonka zaklana potem, ko je že bila mrtva. Sedeli so za mizo brez kruha. Otroci so pogledali na očeta, ki je v tej nenavadni tišini gubalil čelo. Ded Vasilij začne nenadoma kašljati in spusti žlico. Edini kos Burjonkinega mesa mu obtiči v grlu. Vstane od mize prej, nego je končala večerja. Noge se mu šibijo, srce udarja. Hoče ven, ali še ne pride do praga, si mora z obema rokama zamašiti usta. Kakor da se šali ali pleše, nagne glavo na razbiti lonec in začne z njo potresati.

Jemeljan ježno zavpije:

»Idi ven!«

In on sam vstane, ne končavši večerje. Ana je skrivaj pljuvala pod mizo. Ponoči je govorila z majhnim v zibelki:

»Umri sedaj, Peterček. Nimamo več hrane. Ni več mleka. S čim te naj hranim?«

Jemeljan ni mogel zaspati. Dolgo je sedel v postelji, z glavo v naročju, z močno zaprtimi očmi in gledal, kako se počasi približuje glad. Prihajal je brez naglice, stegujoč pred seboj svoje dolge roke. Vedno krajša je postajala razdalja. Vse bližje in bližje je stopala zavratna beda. Jemeljan sedi, ne vedeč kaj naj stori, kam naj beži.

Drugo jutro je ded Vasilij odšel na polje. Sel je brez kape v dolgi laneni srcaji in topu udarjal s palčko po trdih grudih zemlje. Pot je bila polna globokih razpok. Veverice so cvilele monotono.

Starec potehta v roki izsušeno pšenično klasje, potiplje zrno, stoji dolgo, gledajoč vse predse in ves od groze stresa z glavo:

Smrt!

Čez teden dni so mu sešili vrečo iz platna z dvema naramnicama. Izbegavajoč očetov pogled, reče Jemeljan tiho:

»Idi, berači, oče!«

Ded Vasilij si je naredil palico, da se brani pred psi, pritrdi na koncu špičast kos železa in se začne vaditi:

»Miloščine prosim! Brez vsega smo... Glas mu je drhtel. Solze so mu zameglele oči. Ko sta Jemeljan in njegova žena šla iz sobe, se je vsedel na peč poleg dimnika in prepeval žalostno, monotono, kakor berač:

»Brez vsega smo...«

V svoji rojstni vasi ne dobi ničesar. Moral

je iti v Smolnoje. Bilo je tiho, toplo jutro. Visoko nad glavo so se kopčili lahki oblaki, ki jih veter še ni razgal. Vonjalo je po zgodnji jutranji snežini. Ko je bil na hričku izven vasi, sname z glave staro kapo, in poln radosti pogleda v oblake:

»Morda bo dež?«

Sredi polja začne z drhtečim, negotovim glasom:

»Mi smo brez vsega...«

Pel je in plinal.

Pojavi se solnce. Oblaki se razprše. Ded, zgrbljen od bede in lakote, požira ostro prašino, ki mu jo je veter gnal nasproti. Ni prišel v Smolnoje, sedel je sredi ceste in se bojazljivo prekrizal. Položi kapo pod glavo in razširi torbo. Nekaka dolgonoga muha mu sede na obraz. Veverica vrisne kraj samega ušesa. Dvigne nekoliko glavo in reče tiho:

»Smrt je prišla. Ne morem dalje.«

Odrta prašno travico, jo jame zvečiti in jo izpljune. Ničesar ne reče več, nego pomisli:

»Se travo bi zvečil, kakor kakšna krava.«

Opoldan pride Jemeljan z vozom. Ded je ležal sredi ceste kakor Burjonka, mirno, spriznjen z vsem, kar ga bo doletelo, a noge, s čevlji iz rogoza, so bile stegnene. Konj je vsak trenutek postajal, obračal glavo. Komaj je bilo kaj upanja, da bo starega privlekel domov. Jemeljan je stopal poleg voza, se trudil, da ne misli, a vendar je neprestano gledal dolge, koščne roke, ki so se stegovale proti nje-mu, da ga zadavijo.

Doma so ležali otroci z oteklimi nogami. Polna žalosti in bolečin je plakala mati v mali sobici na goli peči.

Položili so starca na deske in ga odeli s kožo. Ko je zagledal zgrbančene obrvi svojega sina, je naglo zašepetal:

»Ne srđi se, sinko, skoro umrem.«

Dalja.

Okrajne blagajne se ustanavljajo

Brezice, 19. maja.

Za okrajno glavarstvo Brezice (sodna okrajna Sevnica in Brezice) se je ustanovila okrajna blagajna v soboto, dne 18. maja, dopoldne na ustanovnem obnem zboru, ki se je vršil ob 10 dopoldne v meščanski šoli. Prisotnih je bilo 53 zastopnikov občin. Občni zbor je vodil breziški župan g. Šupan, ki je pojasnil, koliko članov je voliti v odbor. Po obširni debati je občni zbor sklenil, da se volijo vsi odborniki naenkrat z označbo funkcije. Izid volitev je bil sledeči:

Predsednik: Franc Lipej, veletrgovec v Brezici; podpredsednik: Josip Škoberne, pos. in župan v Dolskem; tajnik: dr. Anton Megušar, odvetnik v Brezici; blagajnik: Jožef Janežič st., posestnik, Staravas Bizelj-sko in odbornika Franc Uran, posestnik, Sevnica ter Ivan Urek, posestnik in župan v Globokem. Novoizvoljeni predsednik g. Lipej se je zahvalil za izvolitev v imenu celega odbora in obljubil, da bo skušal odbor vestno vršiti po-verjeno mu nalogu. Tajnik dr. Megušar je nato v kratkih potezih orisal področje in pomen okrajne blagajne.

Pri predlogih so zastopniki občin poudarili nujno potrebo poskrbe plemenskih mrjascev in bikov in nadaljevanje akcije za asanacijo greznice in gnojšč, kar je odbor v okviru proračunske možnosti tudi obljubil storiti. Ob polt je predsednik zaključil občni zbor in napovedal, da se bo prihodnji v svrhu odobritve proračuna sklical tekom enega meseca.

Kamnik, 21. maja 1929.

Danes dopoldne se je vršil v »Kamniškem domu« občni zbor okrajne blagajne za kamniški okraj. Od 74 članov, ki jih šteje blagajna, se je občenega zbora udeležilo 70 članov, kar moramo pohvalno omeniti. Debatna je bila vseskozi mirna in stvarna. Enako v redu je potekla tudi volitev novega odbora. Izvoljeni so bili: za predsednika Ferdinand Novak, župan iz Vrhpolja, za podpredsednika Josip Poznič iz Gradišča, za tajnika Franc Kratnar, kamniški župan, za blagajnika Ivan Stercin iz Kaplje vasi. Odborniki: Ivan Bergant, posestnik iz Krase in Ivan Vrečar, mizarški mojster iz Domžal. Na obnem zboru je bilo z večino glasov določeno, da bodi sedež blagajne v Kamniku, ne v Domžalah. Občni zbor je trajal od 10 do 1 popoldne.

Kranj, 21. maja.

Občni zbor okrajne blagajne za dvoranski okraj se je vršil ob polt dopoldne v kranjski Ljudskega doma. Navzočih je bilo 63 zastopnikov občin, 6 po oblastnem komisariju določenih članov in okrajni glavar g. Znidaršič. Vodstvo občenega zbora je bilo poverjeno mestnemu županu g. C. Pircu, ki je uvodoma prečital najvažnejše določbe iz uredbe o okrajnih blagajnah. Člani so zlasti pazno poslušali poglavje o nalogah in sredstvih okrajne blagajne. Koncem predsedniškega govora je bilo soglasno sklenjeno, da se pošlje Nj. Vel. kralju Aleksandru vdanostna brzojavka. Nato je še g. okrajni glavar v kratkem podal zgodovino okrajne blagajne. Govoru g. srezkega poglavarja je sledila po 10 minutnem odmoru glavna točka dnevnega reda — volitev odbora. Za skrutinatorja sta bila imenovana gg. Klemenčič Vinko, župan iz Kovorja in Fock Maks, kranjski občinski svetovalec.

Za predsednika je bil izvoljen posestnik Brodar Janez iz Hrastja; za podpredsednika g. Halner Jožef, župan iz Skofje Loke; za tajnika g. Klemenčič Vinko, župan iz Kovorja; za blagajnika g. Fock Maks, občinski svetovalec iz Kranja; kot odbornika pa sta bila izvoljena gg. Uršič Franc, župan iz Trate in Poljanec Franc, župan iz Krizev.

Druga točka dnevnega reda je bil razgovor o proračunu okrajne blagajne. Trenutno se nahaja v okrajni blagajni 20.000 Din po izjavi g. srezkega poglavarja. Sklenjeno je bilo soglasno, da se vse proračunske zadeve prepuste novoizvoljenemu odboru. Ob 11 je bil zbor zaključen.

Prigoda drznega vlomilca

ali usodepolni prstan.

Maribor, 21. maja.

Kakor je »Slovenec« v nedeljski številki že poročal, je predrzni vlomilec Jože Meikler prišel iz Celja v Maribor, kjer je dne 9. t. m. siloma vdrl v Ciril Metodovi ulici v stanovanje vdove g. Kotowitz in odnesel več dragocenosti v skupni vrednosti nad 10.000 Din. Pa tokrat mu usoda ni bila mila. Binkoštno soboto se je s ponarejenim ključem vtihtotal v zaprti stanovanje g. stoln. kan. R. J., ki je ob pol 9 odšel v stolno cerkev in je urno silkal po predalnih pisalne mize in klečalnika. Pod dolge prste mu je res prišel zlat prstan s krasnim kamnom; tudi dva zlatnika desetkronska sta morala z njim v spremstvu dveh navideznih dragocenih, ker dobro poznačenih medaljonov. Nato se je Meikler zagnal v drugo napoj odprto sobo pričakuje obilnejšega plena. Tu je takoj vrpl svoje velike z očali opremljene oči v mikavno železno blagajno, močno pritrjeno na dno visoke pisalne mize, obenem omarice, ki je bila kakor nalašč odprta na stečaj. Ker se blagajna ni dala odpreti, jo je siloma odrgal od dna; pri tem je kajpada močno poškodoval omarico ter prevrnil na njej stoječe predmete. V posesti ročne blagajne se vlomilec ni več zmenil za ostale reči, ampak jo je brzo odkuril z ugrabljeno blagajno, nadejajoč se obilnega dragocenega zaklada. Iz mesta je hitel v smeri proti Trem ribnikom, dokler se ni čutil varnega v zatisti zelenega gozda. V okoliski tišini šele je skušal odpreti zakladnico, ki jo je nosil težko in daleč. Ker se ista ni dala odkleniti, jo je s silo odprl s pomočjo primerne orodja, ki ga je imel seboj v precejšnji ročni torbi. Pa kakšno razočaranje! Blagajna, železna in skrbno zatvorena, s težavo pridobljena in le s silo odprta, mu porogljivo pokaže vso praznoto; niti enega dinarja ne vsebuje! Umevno, da jo je razjarjeni Jože v hipu zagnal v grmovje ter ves prebledel hitel nazaj v mesto iskat denarja, ki ga je krvavo potreboval. Med potom je v neki banki naglo izmenjal omenjena zlatnika za 200 Din, zlati prstan pa je ponudil naprodaj prav tistemu, ki ga je bil svojčas izdelal in prodal dosedanjemu lastniku. Ker pa je zlatinar Meiklerju premalo obljubil za lepo dragocenost, jo je isti skušal dražje prodati ozir. zastavi v zastavljalnici. Toda vprav tukaj se je njegova pregrešana pot zastavila. Nepridiprav se je uel v past, ker se ni mogel izpričati s potrebno legitimacijo. Uslužbenca bežda »malo počakajte« in pa njegov korak v drugo sobo k telefonu sta doslečno tako podžgala tla, da kar nič več ni ponujal prstana, temveč jo je bliskoma udri skozi vrata in jo brisal po ulici eni in drugi, kar so ga le nesle njegove urne noge, tako da je po lastni izjavi med tekom izgubil še tistih

200 Din, ki jih je malo poprej dobil za zlatnika. Naposled se je zatekel v najnižje zavetišče neke hiše, v klet. Pa tudi tu se ga je oprijela smola; kajti bistro oko stražnikovo ga je izsledilo, privlelo na svetlo ter ob 10 izročilo pravici, kjer ga čaka zaslužena kazen. Tako je bil vprav tisti prstan, ki se ga je vlomilec Meikler poleg ugrabljene blagajne najbolj veselil, zanj tekom ene ure naravnost usodepolen. Prav hudo se je tu nepoštenost masčevala nad človekom, študiranim, ki je pred daljšo dobo let celo na gledališkem odru v Mariboru grajal in poboljševal izprijeni svet dvajsetega stoletja, pa ne v Jugoslaviji, ker ni več slovensčine. Bilo je to že prej!

Izkazalo se je tekom preiskave, da je Meikler odnesel tovarnarju Goležu raznega blaga (obleke, obutve itd.) v skupni vrednosti 9500 Din. 8. maja pa se je na tihem oglašil pri Jakobu Cehlinu ter izmislil obleke in drugega drobiža v skupni vrednosti do 2000 Din. Meikler je prodajal ukradeno blago raznim trgovcem v Mariboru, Celju in celo v Zagrebu. S svojimi vlemi in tatvinami je povzročil prizadetim strankam skupno škodo do 20.400 Din. Meikler dela na zunaj vtis zelo inteligentnega človeka; ima gimnazijsko maturo in dva semestra medicine. Pri zaslišanju se je izgovarjal s kleptomanijo, o čemer pa imelo odločiti sodišče, kamor so spravili Meiklerja tekom današnjega dne.

Sveta vojska na Trsatu

V soboto jutraj sta odpeljala dva posebna vlaka iz Ljubljane in Maribora. Vozovi so bili z zelenjem opleteni in okrašeni. Nebo je bilo zakrito s sivimi oblaki. Toda od Karlovca se je izboljšalo ter smo zagledali morje razsvetljeno žarkov zahajajočega solca. Na binkoštno nedeljo so bile tri slovesne svete maše, pri katerih je prepeval nalašč za to priliko sestavljeni pevski zbor. Čekveni govor sta imela gg. Sumčič iz Rogoške Slatine in p. Konstantin Ocepik iz Ptujja. Ob devetih se je vršilo treznostno zborovanje.

G. Lindič je poročal o delovanju Svete vojske: o težkih naporih in tudi dokaj razveseljivih uspehov. Tudi za bodoče poslovno leto je bil izvoljen stari odbor.

G. Sumčič je na prav poljuden način razlagal, kako je pivska razvada ukoreninjena med ljudstvom in jo je treba odpravljati ob raznih prilikah s primernim nastopom. Posebno pa je priporočal staršem, naj vsaj mladino varujejo pred alkoholno kugo.

G. Lindič je razblinil napačno mnenje, češ, da je treznostni pokret napreren proti sadjarjem in vinogradnikom. Abstinence hočejo uživati sadje sveže, posušeno, konzervirano ali tekoče kot brezalkoholni sadni ali grozdni sok, žele, da bi se uživaje sadja in sadnih izdelkov se bolj omogočilo, nečjejo pa nikomur škodovati, kakor delajo to tisti, ki pridelujejo vino — v kletih. Nato je razgrnil velikopotezen načrt, ki se bo dal polagoma uresničiti. Večkrat je izgledalo, da se bo vse pod prazno ogromnih zaprek zrušilo, toda božja pomoč v najhujši sili ni izostala, in Mati božja, ki smo jo izvolili za varuhinjo Svete vojske, je — včasih skoro na čudežen način — pomogla preko vseh zaprek!

Popoldne so udeleženci napolnili največjo jugoslovansko ladjo »Karagorgije« in se odpeljali na Krk, kjer so bile v dekanijski cerkvi vs. Duha pete litanije, nato so si ogledali slikovito mesto in okolico, nakar so se proti večeru vrnili na Sušak. Veselo slovensko petje se je razlegalo vsepovsod: v cerkvi, po gričih, po morju in v vlakih. Vreme je bilo ves čas izredno lepo; zadovoljstvo in veselje je odsevalo z obrazov vseh udeležencev. Počasi pronica spoznanje, da Sveta vojska ni kak abstrakten pojem, temveč živ pokret, ki more objeti celega človeka. Veselje in razvedrilo sta važna činitelja v človeškem življenju. Oba pa sta neskaljena le v treznosti.

Bodi na tem mestu izrečena zahvala gg. duhovnikom, ki so sli udeležencem na roko, in železniški direkciji v Ljubljani, ki je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da je bilo potovanje hitro in udobno. Vsem, prav vsem, ki so na katerikoli način sodelovali, iskrena hvala in — Bog povrni trud! — Prihodnje leto pa na svidenje!

700 Prekmurcev za kruhom

Murska Sobota, 21. maja.

Prihodnji petek se bo odpeljalo zopet okrog 200 naših delavcev in delavk v Francijo, naslednji dan pa nekaj čez 500 v Nemčijo. Z veseljem moremo poročati, da bodo ti delavci dobili s seboj tudi nekaj duševne hrane. Tukajšnji ekspozitur Javne borze dela se je namreč posrečilo, da je izposlovala od osrednjega odbora v Ljubljani, da je kupil za naše delavce 24 slovenskih del v 57 izvodih, ki se bodo razdelile med delavstvo proti reverzu, da jih v jeseni ob povratku vrnejo. Malo je sicer to, ali začetek je tu. V Francijo jih bodo dobili posamezniki, dočim jih bo za Nemčijo za vsako skupino prevzel eden izmed zaposlenih delavcev, ki jih bo ondi izposojal in pazil na nje. So to samo najboljša dela naših slovenskih pisateljev, vendar taka, da so dostopna za naše ljudstvo. Med drugimi je vnes tudi deset izvodov Malešičevega »Kruha«, žive povesti našega delavstva. Upravnemu odboru Javne borze dela v Ljubljani ne moremo dovolj izreči svoje zahvale, da se je odločilo k temu velikemu kulturnemu koraku.

Strelna zanetila požar

Kranj, 20. maja.

Na binkoštno soboto in nedeljo med tretjo in četrto se je v okolici Sv. Jošta nenadoma vtila huda nevihta. Med nevihto je udarila strelna v hruško, stoječo poleg žvinskoga hleva posestnika Lovra Ahaičiča v Zabukovju. Strelna je odskočila s hruske na s slamo krit hlev, in v par sekundah je bil hlev v ognju. Pogorelo je mnogo sena, slame in ena slamoreznica. Lastnik hleva trpi občutno škodo, ker je bil zavarovan za minimalno vsoto 4000 Din.

Kongres bančnih uradnikov

Na binkoštno soboto in nedeljo se je v Ljubljani vršil kongres Zveze bančnih uradnikov. V soboto dopoldne se je vršila plenarna seja glavnega odbora Zveze bančnih uradnikov. Seja se je vršila v restavraciji »Zvezda«. V nedeljo jutraj pa se je vršilo v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti glavno zborovanje bančnih uradnikov. Zborovanje je otvoril predsednik Čihak iz Zagreba, ki je pozdravil vse delegate in zastopnike posameznih oblasti ter korporacij. Zvezo bančnih uradnikov v Avstriji ter za Mednarodno zvezo privatnih nastavljenecv je zastopal član dunajskega parlamenta (socialni demokrat) g. Allinna. Za predsednika kongresa je bil izvoljen g. Skaša iz Maribora. Prisotni zastopniki posameznih oblasti in kor-

poracij so pozdravili kongres. Želeč mu obilo uspeha. Sledilo so referati. G. Pfeifer (Zagreb) je poročal o splošnem položaju privatnih nameščencev. G. Kurtagić, generalni tajnik Zveze bančnih uradnikov, se je spustil v podrobno kritiko položaja privatnih nastavljenecv, njihovega socialnega zavarovanja ter vseh zavodov in ustanov, ki pridejo pri tem vprašanju v poštev, to je SUZOR-ja, zagrebškega »Merkurja« itd. G. podpravitelj dr. Vrančič je poročal o položaju pokojninskega zavarovanja privatnih nastavljenecv. Naglašal je, da tudi pokojninsko zavarovanje v Hrvatski in v južnejših pokrajinah napreduje ter da je že našlo mnogo odziva. Avstrijski poslanec Allinna je obširno govoril o položaju bančnih uradnikov v Avstriji ter vabil jugoslovanske bančne uradnike v internacionalno organizacijo.

Opoldne je bil kongres prekinjen. Udeleženci kongresa so se fotografirali. Popoldne pa so se vršile seje posameznih komisij. Za prvo komisijo je poročal g. Franke, predsednik ljubljanske podružnice Zveze bančnih uradnikov. Poročal je o delu zveze, o imovini in kontroli. Na njegov predlog so bile sprejete vse resolucije, ki so bile natisnjene že v zvezinem glasilu. Za drugo komisijo je poročal g. Godnik iz Maribora. Tudi njegovi predlogi so bili brez ugovora sprejeti. Važna pa je konstatacija g. Godnika, da federacija privatnih nameščencev, v kateri so vključeni tudi bančni uradniki, ne deluje ter da obstaja samo na papirju. Potreba je reforma. Najvažnejši referat komisij je podal g. Sicelj iz Zagreba. Poročal je o ekonomskem in socialnem položaju bančnih uradnikov ter o pristupu k internacionalni zvezi privatnih nameščencev preko mednarodne sekcije bančnih uradnikov. Predlagal je, kar je bila že dolgo želja oficijelnih voditeljev zveze, da jugoslovanski bančni uradniki pristopijo v internacionalno zvezo privatnih nameščencev, to se pravi v amsterdamsko internacionalno. Predlagatelj je v utemeljevanje svojega predloga poudarjal, da ta internacionalna nima političnega značaja. Pojavil se je en sam ugovor.

G. Miklavčič, ki pa ni imel pravice delegata, je opozarjal na to, da morajo bančni uradniki, predno vstopijo v internacionalno zvezo, popreje urediti razmerje z ostalimi privatnimi nameščenci v državi ter da odložijo ta važen korak za toliko časa, dokler skupno z ostalimi privatnimi nameščenci ne rešijo mnogo načelnih vprašanj, ki jih še ločijo. Argument g. Miklavčiča je bil dokaj teliten in ga bodo morali bančni uradniki prej ali slej uvaževati. Predlog g. Sicelja pa je bil kljub temu sprejet brez debate in soglasno s strani delegatov.

Zvečer se je vršil v Unionu pozdravni večer. Predsednik obl. organizacije bančnih uradnikov je pozdravil navzoče zastopnike oblasti: zastopnika velikega župana dr. Svetka, zastopnika obl. odbora Velikonoja, zastopnika amsterdamske internacionale Allinno iz Dunaja ter razne druge. V teku večera so se posamezni zastopniki zahvalili za pozdrav. Zastopnik amsterdamske internacionale je v svoji zahvali poudaril ljubezniv sprejem in lepoto Ljubljane. Vsi govorniki so naglašali misel, da je v slogi moč. Večer je pozivil s svojim nastopom kvartet »Ljubljance«, ki je zlasti žel odobravanja Srbov in Hrvatov. V ponedeljek so gostje odšli na Bled.

DIJAVE SLON

Osebnosti vesti

★ Izpit za rezervnega podporočnika v rezervni oficirski šoli v Sarajevu je naredil narednik-dijak Joško Uran in Ptujske gore pri Ptujju. Cestitamo!

★ Iz vojaške službe. Napredovali so v generalštabni stroki v čin polkovnika generalštabni podpolkovnik Avgust Karič; v pehoti v čin polkovnika podpolkovnik Milan Majcen, Alojz Sajbel, Franjo Malek, Miroslav Martinčič, Mihael Oljaja, Franjo List, Dušan Dudvarski, Zvonimir Hagljan, Karol Dolenc, Kamilo Herak, Linus Decaneva in Josip Horvat; v čin podpolkovnika majorja Franjo Krnoš in Ivan Brozovič; v topništvu v čin polkovnika podpolkovnik Ljudevit Kozel; v inženjerski stroki v čin polkovnika podpolkovnik Evgenij Mozetič in v čin majorja kapetan I. razr. Oskar Kirhbaum; v ekonomski stroki v čin admin. podpolkovnika majorja Anton Hivert in Josip Luckars in v čin admin. majorja kapetana I. razr. Mirko Vilfan in Josip Sušnik; v sanitetni stroki v čin san. polkovnika podpolkovnik dr. Vavlay Jelinek, dr. Dragotin Brust in dr. Viktor Ružič; v čin san. podpolkovnika major dr. Ahil Greza; v čin san. majorja kapetan I. razr. dr. Miroslav Puher; v veterinarski stroki v čin polkovnika podpolkovnik Albin Rottenštajn in dr. Ivan Keber; v čin majorja kapetan I. razr. Dezider Herman; v godbeni stroki v čin višjega kapelnika III. razr. višji kapelnik III. razr. Franjo Vimer; v orožništvu v čin polkovnika podpolkovnika Bogomir Rumler in Obrad Vlah; v čin podpolkovnika majorja Milorad Sutić in Miloš Jedlička; v mornarici v čin ekonomskega polkovnika podpolkovnik Josip Pretnar; v čin ekonomskega podpolkovnika major Josip Bleiweis; v čin ekonomskega majorja kapetan I. razr. Josip Udir; v čin admin. majorja kapetan I. razr. Jurij Pregel; v čin inž. majorja inž. kapetan I. razr. Bogumil Došek; števši od 1. aprila 1929 v čin topn. podporočnika narednik Maksimilijan Gulič; v čin inž. podporočnika narednik Anton Komel; v višjo skupino je napredoval redni profesor pomorske vojne akademije Friderik Juvančič; imenovani so za uradnika 2. skupine II. kategorije poslovodja Edvard Parmač; za uradnika I. skupine III. kategorije veterinarski pomočnik V. razr. Pavel Hornjak; nadzornik Vladimir Roglič; vojno drž. mojstri Anton Otolani, Anton Zitrnik, Ferdinand Prester, Dragotin Regvart, Jožef Ravnikar, Jakob Petrič, Franjo Anžič, Anton Poljanar in Matija Šukanec. — Upokojeni so in obenem prevedeni v rezervno peh. podpolkovnika Oskar Savinski in Rudolf Rajzner in peh. major Franjo Lukac ter lekarniški major Emil Nežerni.

★ V naše državljanstvo je sprejet zobotehnik Artur Serinc iz Maribora.

Ostale vesti

★ Smrtna kosa. V Trnavi pri Gomilskem je umrla ga. Antonija Kovča. — Na Fužinah pri Jesenicah je umrl 16letni Božidar Potožič. — V Gor. Kašlju je umrl Jožef Tomžič, mizar vevške papirnice, star 78 let. — Na Mlinšah nad Zagorjem je umrla ga. Josipina Janežič, roj. Jager. Pogreb bo dne 23. maja na pokopališču v Kolovratu. — Pri Sv. Lovrencu pod Prožinom je umrla najstarejša žena Katarina Srot, stara 88 let. — Naj počivajo vsi v Gospodu.

LAK ZA NOHTE

in tekočino za odstranitev istega na dkg samo v drogeriji A. Kane sinova, Ljubljana, Zidovska ul. 1

★ Izlet dijakov iz Slovenske Krajine. Gimnazijci in učenci obrtne šole v Murski Soboti so v soboto zvečer v »Unionu« prisostvovali orlovski akademiji, za katero jim je orlovska zveza dovolila brezplačen vstop. V nedeljo jutraj so se podali na Gorenjsko v Vintgar in na Bled. Na Bledu so se vozili po jezeru. Zvečer so se odpeljali na Brezje, kjer so v ponedeljek zadostili vsim potrebam. Preko Ljubljane so se odpeljali domov v Mursko Sobotu, kamor so dospeli v večernih urah. Na vsem potovanju so si dijaki vzorno obnašali. Vseposvso so s svojim nastopom napravili zelo lep vtis.

★ Motociklistična nesreča pri Domžalah. Kakor je poročal že včerajšnji »Slovenski list«, so je pripetila v soboto zvečer med Domžalami velika motociklistična nesreča. V soboto zvečer se je odpeljala iz Trbovelj skupina motociklistov. Sprejaj je vozil uradnik TPD g. Mirko Vrhunec, pri njem pa je sedel lastnik motornega kolesa zobotehnik g. Jambrek iz Trbovelj. Za njima je vozil ing. Rihard Freyer iz Trbovelj, skupno z neko damo. Vrhunec sam ni bil izvežban v vožnji z motornim kolesom. V vasi Želodniku, med Lukovico in Domžalami, so privozili nasproti trije kolesarji brez luči. Vrhunec se je tako nerodno izognil, da se je zadel z dvema kolesarjema hkrati. Prevrnili so se motorno kolo in obe kolesi. Pri padcu se je zadel Vrhunec z glavo ob občestni kamen in nezavesten obležal. Težje poškodbe je dobil tudi Jambrek, ki je bil ranjen na glavi ter se težje notranje poškodoval. Oba kolesarja, delavca Miha Klopčič in Anton Dolenc iz Prevoj, sta dobila lažje poškodbe, pač pa sta se jima razbili kolesi, dočim je motorno kolo ostalo nepoškodovano. Ing. Freyer je ustavil mimo vozeči avto posestnika Rusa iz Prevoj. V avto so naložili vse ranjence, toda med vožnjo do Domžal je Vrhunec v avtu izdihnil. Ostale ranjence je obežal zdravnik dr. Hočvar v Domžalah, ki je odredil prevoz Jambreka v ljubljansko bolnišnico. Vrhunec so prepeljali v domžalsko mrtvašnico, odkoder so ga prepeljali v ljubljansko mrtvašnico pri Sv. Kristofu. Včeraj popoldne so je vršil od tam pogreb na pokopališču pri Sv. Križu. Krivdo na nesreči je iskati pač v tem, da so kolesarji vozili brez luči in da Vrhunec ni bil izvežban vozač. Jambrek sam je znan kot navdušen motociklist. Že v jeseni se mu je pripetila večja nesreča. Tedaj je motorno kolo prodal, ni pa mogel vzdržati in si je pred tedni naročil novega iz Zagreba.

★ Prva razprava po novem zakonu o zlo-rabah. Dne 21. maja se je pred ljubljanskim dež. sodiščem vršila zanimiva razprava, kateri je predsedoval okrožni sodnik Mladič. Bila je to prva pravda v Sloveniji in najbrž v državni splohi, ki se je vršila po novem kazenskem zakonu, tedaj s tremi sodniki. Določila tega zakona veljajo v splošnem šele od 1. jan. 1930, le za delikte, ki jih zagreše državni uradniki v izvrševanju svoje službe, se uporablja ta zakon že sedaj. Za takšne delikte pa je v celi Sloveniji edino ljubljansko deželno sodišče pristojno presojati. V to svrhu je pri tem sodišču določen poseben preiskovalni sodnik, sedaj s. s. Strasser, bivši podpredsednik dež. sodišča v Ljubljani.

Senat treh sodnikov je razpravljajl v slučaju R. K., ki je bil svoj čas skladiščnik na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Kot tak, odnosno kot vodja urada za najdene stvari, ki jih potniki zgrebe ali pozabijo v vlakih ali železniških poslopjih južno od Celja, si je K. prisvojil deloma v svojo, deloma v tujo korist v letih 1924, 1925, 1926, 1927 in 1928 razne malenkostne stvari (n. pr. sprehaljne palice, dežnike, šerpe, itd.), katerih niti ena ni več vredna niti cenjena od 12 Din, a vse skupaj v vseh letih pa 864,60 Din. Moč je bil obsojen na en mesec strogega zapora ter na izgubo častnih pravic za 1 leto.

★ Slovenski krožek na Dunaju priredi svoj letošnji poletni koncert prihodnjo nedeljo 26. maja v veliki dvorani Češkega Doma — hotel Posta. Pričetek ob pol 9 zvečer. Spored obsega tamburaški zbor, solospjev s spremljevalnim tamb. zborom, mešani zbor bo pel dvoje narodnih pesmi — pevke v kroju »Dečle« — moški zbor, oktet, dvoje samospjevov ob spremstvu klavirja. — Vse zore bo vodil na Dunaju že uveljavljeni skladatelj g. Klemo Visković, pred nekaj leti gojenec našega g. Mateja Hubada. — Samospjeve bo pel tehnik g. Zlatko Bisail, konstrukter na Dunaju obudovanih brezmotornih letal. — Vstopnina od 3 šil. do 50 grošev. — Pričakujemo, da se ta večer vsi naši rojaki na Dunaju zavejo, kaj je njihova narodna dolžnost. — V tem pogledu bo treba namreč spregovoriti na naslove mnogih rojakov prav resno besedo.

★ Poročniki in njih namestniki za prihodnjo porotno zasedanje, ki prične 3. junija, so bili te dni izzrebani. Poročniki so: Marolt Pavel, posestnik, Vel. Stanga 3, Litija; Kern Janez, posestnik, Veleosvo 4; Sinkovec Bogomir, drogerist, Kranj 15; Paternoster Andrej, posestnik, Podgorica 36, Ljubljana; Vrečec Ivan, posestnik, Visoko 7; Sujevic Franc, posestnik, Veleosvo 30; Zalaznik Josip, posestnik, Podsmreka 22, Zgornje Ivan, posestnik in trgovec, Cirknica 62; Jan Vinko, lesni trgovec, Zg. Gorje 31; Stražisar Matija, posestnik, Matena 19, Ljubljana; Novak Peter, posestnik in mlinar, Prebačevca 1; Pristav Janez, posestnik, Selo 3, Radovljica; Dobret Franc, posestnik, Savlje 41; Plevnik Ignac, posestnik, Tomačevca 9; Aljančič Janez, posestnik in lesni trgovec, Kovo 28; Mandelc Blaž, posestnik in mlinar, Mlino 38, Radovljica; Kos Jakob, posestnik, Toplice 31, Litija; Mišič Ivan, puškar, Kranj 191; Ilhadin Josip, poštar v pok., Rakek 150; Berdajs Leopold, trgovec in gostilničar, Sava 22, Litija; Oblak Martin, posestnik, Vrbljenec 31, Ljubljana; Babnik Alojz, posestnik, St. Vid 39, Ljubljana; Rozman Jernej, posestnik in trgovec, Britof 18, Kranj; Jurca Franc, posestnik, Petkovec 2, Logatec; Zaplotnik Alojz, posestnik, Zg. Dupleje, Kranj; Ferjan Lovro, gostilničar, Strahinje 52, Kranj; Klancnik Ivan, posestnik, Sp. Dupleje 61, Kranj; Pezdri Franc, posestnik, Vnanje Gorice 26, Ljubljana; Fock Maks, tovarnar, Kranj 169; Maček Jakob, lesni trgovec, Dol. Logatec 12; Kralj Janez, trgovec in gostilničar, Ziganja vas 13, Kranj; Draksler Anton, posestnik, Mayčiče 7; Cuzek Ivan, posestnik, Sadinja vas 4, Ljubljana.

★ Pri težkočah v želodcu in črevih, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobotnosti, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči eno do dve čaši naravne »Franz-Josef«-grečice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo, da »Franz-Josef«-vodo radi jemljijo celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Sveta življenje in vrvenje

Otrok o vzgoji otrok

Vsi mogoči strokovnjaki in nestrokovnjaki, poklicani in nepoklicani »činitelji« po-dajajo svoje mnenje o vzgoji mladine, iščejo poti, kako priti vzgojno zlasti sedanji mladini do živga. V tem zboru se je sedaj oglašila 13letna Američanka Elizabeth Benson, ki je izdala knjigo »Mladi ljudje današnjih dni.« Lahko si je v naprej misliti, da Elizabeti vsa dosedanja vzgoja ni po godu in da zahteva nekaj novega. In dejansko zahteva proti vsem dosedanjim pravilom, da naj se otrok prepusti samemu sebi in ne muči z »vzgajanjem«. Elizabet piše:

»Če hočejo starši v resnici vedeti, kako je njihovim otrokom pri srcu, potem naj tu povem: Sovražijo, da so otroci. Za večino otrok to ni posebno srečen čas, ker se z njimi premalo ravna kakor s človekom. Ne

Cim starejši je otrok, tem previdnejši postaja. Vedno redkeje se zaupa staršem, ker ga je izkušnja izučila, da jih zanimajo le njegovi pogreški, da morejo nanje navezati svojo grajo in opomine. In potem se starši pritožujejo, da je sin nasproti njim čisto tuj, dasi vse store zanj: ima prijeten dom, avto, obilo drobiža in več oblek v posameznem letnem času, nego jih je imel ubogi oče v celem letu.

Splošno se starši ne morejo premagati, da bi prepustili otroke samim sebi. Le tu in tam so redke, dragocene izjeme, kakor n. pr. moja mati. Vedno je bila zaposlena in sploh ni imela časa, da bi se z menoj trajno pečala in me odtegovala mojemu lastnemu življenju. Vsi ostali pa svojega otroka nikoli ne puste samega. Vedno se vsiljujejo v njegov svet in pridigujejo, dokler se mali človek ne oklene samopomoči in se nezaupno zaklene sam vase.

Ali ni morda v vsem tem zrnca resnice?

Največji Kristusov kip

Iz Rio de Janeiro poročajo, da so na vrhu 700 m visokega hriba Corcovado začeli graditi največji Kristusov kip na svetu. Delo bo trajalo dve leti. Kristusov kip bo visok 40 m, podnožje pa 10 metrov. Ta kip bo znatno večji kakor Kristusov kip, ki je postavljen na meji med državama Chile in Argentine kot

Sir Conan Doyle, slavní angleški pisatelj detektivskih romanov, obhaja danes 70 letnico svojega rojstva. Njegov Serlok Holmesovi romani so razširjeni po celem svetu. Zadnji čas je Conan Doyle opustil pisanje romanov in se je popolnoma posvetil spiritističnim raziskovanjem.

dovoljujejo se jim ne lastne misli ne dejanja. Od zibel do zvršetka šole so pod nadzorstvom. Nadzorovanje se začne jutraj, ko vstanejo, in neha zvečer, ko zlezejo v posteljo. Očetu in materi se zdi dan izgubljen, ako otroku nista natrobila vsaj dvanajst brezpomembnih opazk v ušesa.

»To moraš pojesti, če ne ne dobiš močnate jedi, a božjo voljo, ne naslanjaj se s komolcem na mizo. To si zapomni enkrat za vselej. — Kaj pa zopet povešaš glavo? Ali ne moreš vstati dobre volje? — Včeraj sem našel v tvoji postelji detektivski šund. Le še enkrat — ali ti nisem kupil naših klasikov? — Janez, zravnaj hrbet! Fante sedi, kakor bi bil grbast. Rad bi vedel, kaj si mislijo tvoji učitelji, če te vidijo, da se tako leno držiš. Še jetiko dobiš ali pa se ti skrivi hrbtenica. — Vzemi, vzemi knjigo v roko! Sploh te nikoli ne vidim, da bi se učil. Ni čuda, da imaš Ne, velik prepad loči tega dečka od njihovih. Ne velik prepad loči tega dečka od njihovih staršev. Nič boljše ni, ako postane materi mehko pri srcu, pa objame malo, okorno telo svojega sina: »Saj vendar ljubiš svojo mater? Ali pa je ne ljubiš več? Mamica vendar vse stori zate! Noč in dan misli samo nate! Rada bi vedela vse, s čimer se peča njen sin, vse njegove misli in želje, tudi vse iz šole. Ali mi nočeš nekoliko bolj zaupati? Mamica bi ti bila rada pravi tovariš!«

Deček se omehča hitreje, nego bi kdo mislil ter začne zaupno pripovedovati. Mati ga raztreseno posluša, dokler ne pride kako mesto, kjer se ji zdi potrebno, da strese sinu na glavo celo golido graje ali maziljenih opominov. Fant v drugo ne pojde na led.

Italijanski poslanik pri Vatikanu bo postal najbrže rimski guverner princ Boncompagni Lodovisi.

simbol večnega miru med obema državama. Za zgradbo kipa bodo porabili nad 50 milijonov dinarjev. Denar so zbrali tamkajšnji katoličani. Kip se bo videl več kilometrov daleč. Dela ga poljski kipar Pavel Landowsky. Na kipu bo napis: »Christus vicit, regnat, imperat.« (Kristus je zmagal, kraljuje, vlada.)

Hardingovi govori in njegove hlače

Ko je bil Harding še predsednik Združenih držav, se je nekoč peljal iz Washingtona v St. Louis, kjer bi moral imeti velik govor. Med potjo se je njegov posebni vlak iz prometnih ozirov na nekaterih večjih postajah ustavil. Predsednik Harding je vedno stopil k oknu in imel na zbrano množico daljši ali krajši nagovor, kolikor časa je pač vlak stal. Pri tem se je posluževal, da bi ga čuli tudi oddaljeni poslušalci, mikrofona in zvočnikov, ki so glas njegovih besed širili na vse strani.

Zjutraj, malo pred dohodom v Sv. Louis, je prišel k Hardingu njegov sluga s skrbipolnim in razočaranim obrazom ter izjavil: »Gospod predsednik, sporočiti vam moram, da

danes nisem mogel hlače gospoda predsednika zlikati.«

»Zakaj pa ne?«

»Oprostite, gospod predsednik, žalibog moram povedati, da ste včeraj preveč govorili.«

»Kaj pa imajo moji govori opraviti z likanjem mojih hlač?« je vprašal Harding.

»Ja, gospod predsednik,« je odgovoril sluga z očitajočim glasom, »stvar je ta, da so zvočniki gospoda predsednika porabili ves naš električni tok, tako da ga za moj likalnik ni nič ostalo.«

Letalo padlo v Donavo

V Csepelu pri Budimpešti se je na binokotno soboto zvečer pripetila strašna letalska nesreča. Z Dunaja došlo potniško letalo je padlo v Donavo. Letalo, pilot in edini potnik so izginili v valovih. Letalo se je ob petih popoldne dvignilo na Dunaju pod vodstvom pilota Franca Kreuterja, v letalu je bil še dunajski zobotehnik Hubert Hofer; poleg tega je nosilo letalo 250 kg prtljage. Ob pol osmih zvečer je letalo doseglo višino radijske postaje Csepel. Delavci, ki so delali v bližini csepelskega pristanišča, so nenadoma zapazili, da se je levo krilo letala odlomilo in padlo na tla. V istem hipu je tudi letalo samo z veliko hitrostjo začelo padati in je z velikansko silo priletelo v Donavo. V naslednjem hipu se je začela močna detonacija, dvignili so se plameni in po kratkem času je letalo izginilo v valovih Donave. Mornarji so takoj skočili v čolne in veslali na kraj nesreče. Našli so le posamezne dele letala in kose človeškega mesa. Nesreča se je zgodila tako nenadoma, da je bila vsaka pomoč zaman.

Celo mesto hotela zastrepiti

Te dni je umrla v angleški norišnici Broadmore, žena, o kateri je pred kakimi 40 leti pisalo časopisje celega sveta.

V Bringtonu na Angleškem je živila okrog leta 1890. 36letna samica, ki je bivala sama v malem stanovanju in se za silo preživljala z raznimi ročnimi deli. Bila je to Kristijana Edmund, ki ni kazala niti najmanjšega nagiba do zločina, dokler ni zagorela v njenem srcu prva velika ljubezen. Ko je nekoč zbolela, je poklicala k sebi sosednjega

Junaški reševalec pri katastrofi v clevelandski bolnišnici je bil zdravnik dr. Crile. V trenutku eksplozije je bil baš zaposlen z operacijo v posebnem poslopju. Takoj je hitel na pomoč. Kljub vsem nevarnostim je rešil več oseb iz gorečega poslopja.

zdravnika dr. Boarda, v katerega se je nesmrtno zaljubila. Njegova skrb za bolnike, njegov priljuden in plemenit nastop, radi katerega je bil v celem Bringtonu priljubljen, je vžgal njeno strast, ki pa je bila seveda brez odziva, kajti zdravnik je bil srečno poročen. Ko mu je nekega dne v pismu priznala svojo vročo ljubezen, ji je zdravnik prijazno in prizanesljivo odgovoril. Te ljubeznive besede je smatrala za ljubezen in je odslej smatrala zdravnikovo soprogo le še kot zapreko svoje sreče.

Izmislila si je vražji načrt, da umori zdravnikovo soprogo z zastupljenimi bonboni. Podobnega načrta se je kasneje poslu-

Japonski minister si javno sezuva čevlje. Po starodavnem običaju si mora japonski minister sezuti čevlje, preden stopi v cesarsko palačo k avdienti.

žil tudi znani avstrijski nadporočnik Hofrichter. Edmundova je pomohla več koščkov nadevane čokolade v strihnin, jih skrbno zavila in sama nesla gospej Boardovi, s katero se je malo prej seznanila. Na prošnjo Edmundove je zdravnikova soproga pokusila košček čokolade, čeprav jo je njen soprog svaril pred histerijo te ženske. Ker je imela čokolada grenah okus, jo je gospa neopazeno izpljunila, in ko je Edmundova zapustila hišo, je izročila čokolado svojemu soprogu, ki jo je preiskal in ugotovil, da vsebuje strihnin. Zdravnik je seveda Edmundovi prepovedal vstop v svojo hišo in ji tudi sporočil vzrok, sodnji je pa ni naznanil. Edmundova je v številnih pismih zdravniku prisegala, da ne ve, zakaj gre. Da bi zbudila videz, da je bila čokolada zastupljena od druge strani, je prišla na strahovit načrt: v mnogih trgovinah čim več slaščic zastrepiti, da bi bila nato pred ljubljanim zdravnikom opravičena, če bi sledili številni smrtni slučaj na enak način, kakor bi se to kmalu zgodilo z zdravnikovo soprogo. Hotela je tedaj iz ljubezni do enega moža zastrepiti celo mesto. Z nenavadno pretkanostjo je izvršila svoj načrt. V številnih trgovinah je nakupila razne bonbone in jih doma namočila v strihnin. Nato jih je vzela zopet seboj v trgovine; ko so ji tam zavijali nove slaščice in bonbone, je skrivaj stresla zastupljene v odprte predale. Posledica tega so bila neštivilna obolenja in celo smrtni slučaji. Policija je dolgo poizvedovala. Končno se ji je na podlagi opisa nekega drožišta, pri katerem je kupila strihnin, posrečilo, da je zločinsko žensko aretirala. Sledil je senzacionalen proces, pri katerem je zdravnik dr. Board kot izvedenec Edmundovi rešil življenje s tem, da jo je proglasil za neprištevitvo. Oddali so jo v norišnico Broadmore, kjer je te dni umrla.

Jutranji poljub ženi - ali pa v ječo

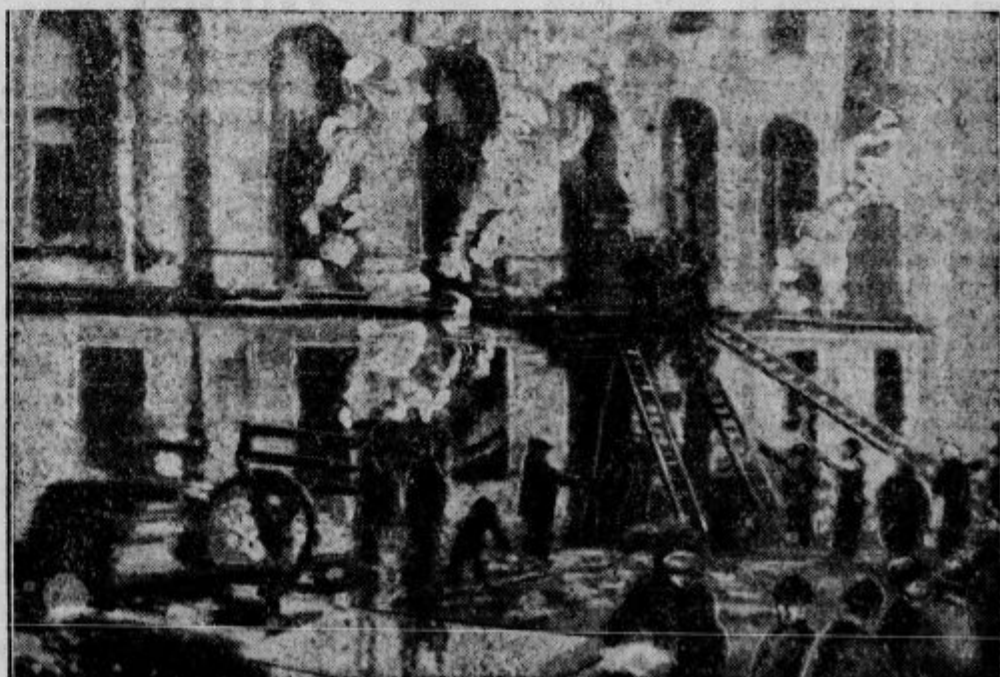
Pred newyorškim sodiščem je stal te dni 34-letni John Mc Cabe, obtožen, da je svojo ženo v pijanosti pretepal. Obtoženec je dejanje priznal, nakar je sodnik razsodil, da mora Cabe poslej vsako jutro poljubiti svojo ženo. Ako tega ne bi storil ali če bi se nad njo znova izpozabil in jo zlostavil, mora takoj za 6 mesecev v ječo. Obsojenec je razsodbo skesano sprejel in v znamenje poboljšanja takoj pred sodnikom svojo ženo poljubil.

Potnik, čigar kovčeg stoji še na kolo-dvoru, kriči iz odhajajočega vlaka nad nosačem: »Kam ste pa dali kovčeg, osel stari!«

»Vi ste osel,« mirno odvrne nosač. »Vaš kovčeg ima več pameti kakor vi, ki sedite v napačnem vlaku.«

Proslava bolgarske tisočletnice. Slavnostni sprevod s kraljem Borisom (X), duhovščino in visokimi dostojanstveniki v staro baziliko carja Simeona.

Strahovita katastrofa v clevelandski bolnišnici, o kateri smo te dni poročali, je zahtevala 127 človeških žrtv. Naša slika, ki je oddana brezlično, kaže reševalna dela gasilcev.

Maribor

□ Tudi sina so ranili. K večeršnjemu poročilu v »Slov. Listu« o krvavem spopadu v Dobrovcih (občina Srone) moramo še dodati, da jo je poleg težko ranjenega očeta Franca Ekarta, dnarnarja, skupil tudi njegov 18letni sin Janez, ki je dobil težke poškodbe na hrbtu. Tudi njega so prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

□ Tistim, ki so brez zaslužka. Takoj dobi zaposlitev preko tukajšnje Borze dela: 10 opekarjev, 3 krojači in 4 čevljarji. Prijave sprejema Borza dela.

□ Drava narašča. Vodostaja se radi nalivev zadnjih dni občutno dviga. Voda je motna in umazana, ob prestrzevališčih lesa, ki ga nosi s seboj Drava, pa imajo ljudje obilo posla.

□ »Oče Boštjan« v mariborskem gledališču. V soboto, dne 25. t. m., se vrši v tukajšnjem gledališču premiera omenjene ljudske igre. V naslovni vlogi postreška Boštjana nastopi g. Daneš.

□ Sobotna akademija, ki so jo uprizorili katoliški študentje posameznih slovenskih srednješolskih zavodov, je bila po svojem izbranem sporedu in točnem izvajanju močan odraz duhovne usmeritve naših kat. študentov. Posebno je učinkovala na množestevilne navzoče prijatelje dijaštva dvodejanka »V zarje Božje«, ki jo je za to priliko sestavil bogoslov. docent S. Cajnkari. Med navzočimi prijatelji slovenskih študentov smo opazili tudi velikega župana dr. Schaubacha, mestnega župana dr. Juvana in predsednika Prosvetne zveze dr. J. Hohnjuna ter gimn. ravnatelja dr. J. Tomiška. Priznanje našim študentom je bilo vsepolsno.

□ »Potovanje po Jugoslaviji«. Mestni odbor Jadranske straže priredi v dne 22. do 24. t. m. v mestnem kinu filmsko predavanje: »Potovanje po Jugoslaviji«. Dne 24. t. m. ob 20. uri pa se vrši v mestnem kinu oblastna skupščina Jadranske straže.

□ 671 birmancev je prešlo na binkoštno nedeljo v tukajšnji stolnici zakrament sv. birmе. Lansko leto jih je bilo 844. Razlika gre predvsem na račun okoliških župnij.

□ »Hlahol Vinohradske« v Mariboru. Danes teden priredi v Mariboru koncert eno najboljših čeških pevskih društev »Hlahol Vinohradske« iz Prage, ki se nahaja na pevski turneji po Jugoslaviji. Preko Belgrada, Sarajeva, Dubrovnika, Splita in Zagreba ter Ljubljane prispe 29. t. m. v Maribor. Maribor jim ob prihodu zagrebskega brzovala pripravi lep sprejem. Mariborska pevška društva, ki se sprejema udeležijo korporativno, zapojo dragim gostom v pozdrav skupno pesem.

□ Po dveh letih nastopil kazen. Viničar I. K. je pred dvema letoma nosil preko meje saharina v večji količini. Za drugo je nosil, pa so ga zalotili pri poslu. Obsodba se je glasila 140 jurijev. Rekurze in pritožbe je vlagal, pa ni nič pomagalo. Ker ni mogel izplačati globe, je moral te dni nastopiti dvoletno zaporno kazn — radi drugega.

□ V domačo zemljo. Včeraj so pripeljali v Maribor zemeljske ostanke 22letnega Filipa Kobala, ki je v Šabcu postal žrtev usodnega naključja. Pokopali ga bodo danes popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ Brez konca in kraja. V poslednjem času se opaža, da se nesreče radi nepravide in malomarne vožnje z motornimi kolesi vsebolj množe. Tako se posamezni slučaj nesreč prenašajo v poslednjem času celo iz trgov in ulic v veže in dvorišča. Radi tega se lastniki motornih koles opozarjajo v lastnem interesu, da se bodo odlej vsi slučajni prenašanje in nepravide vožnje strožje kaznovali.

□ Vandali... Jedva je vzbrstelo in že se v ponočnih urah udeležujejo v mestnem parku in pa v parku na Jugoslovanskem trgu ljubitelji cvetlic. Brezobzirni in barbarski uničevalci nasadov; tudi uničevalke so med njimi. Tozadevne prijave so na dnevnem redu. Gorje ptičku, ko ga bo iztaknilo oko postave.

□ Dve nezgodi. Pri nogometni tekmi si je 21letni železničar Karl Pavlin iz Frankopanske ulice zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico. — Pri delu se je ponesrečil 18letni Vinko Kudin, zaposlen v Drnovskovi opekarni. Pri prevažanju opeke je tako nesrečno prišel pod voz, da mu je zdrobilo desno stopalo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

□ Cercle français. Čitalnica francoskega krožka v Mariboru se je preselila na moško učiteljsko, Koroševa cesta 13. Odprta bo kakor doslej ob sredah od 18. do 20. ure.

Celje

□ Prisrčen sprejem prekmurskih romarjev v Celju. Ob delavnikih je ob 10 dopoldne pač težko zahtevati ob takih prilikah večje udeležbe. Kljub temu je v soboto prihitelo na kolo dvor lepo število zastopnikov oblasti in organizacij, da pozdravijo prekmurske brate. Krasno okrašeni vlak je izvaljal takoj topli čustva, ki so dosegla višek ob pozdravih, katere so za politično oblast izrekli srečni poglavar g. dr. Hubad, za vojaško oblast g. polkovnik Kostič, za mestno občino obč. svetnik g. dr. Voršič, za celjsko okoliško občino g. župan Mihelič, za orlovsko ter katoliško prosvetno organizacijo pa prosvetni tajnik g. Peršuh. Za pozdrave se je v prijetni prekmurski zahvali g. župnik Baša. Žal je vlak imel le pet minut postanka, tako da je res bil pozdrav le kratak, a res intimo topel in iskren.

□ Podružnica Hmeljarskega društva za okolico Celja je imela na binkoštni ponedeljek ob 10 dopoldne v gostilni Vobner na Sp. Hudinji svoj ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število hmeljarjev, znamenje, da je začelo zaupljivo znanje v to važno stanovsko korporacijo z ustanavljanjem podružnic zopet rasti. Zborovanje je vodil predsednik pripravljalec odbora g. Brumen. Soglasno so bili izvoljeni v odbor: g. župan Alojzij Mihelič kot predsednik, g. Brumen kot podpredsednik, g. Ivo Peršuh kot tajnik, g. Kajtna kot blagajnik, gg. Pišek Joško ter Glinšek Ivan pa kot odbornika. Na zborovanju je bilo izrečenih več upravičenih ostrih besed na račun dosedanjega vodstva društva. Občni zbor je pokazal, da bo celjska podružnica predstavljala važen faktor v razvoju hmeljarske stanovske organizacije.

□ Kmetijsko-nadaljevalna šola iz Kamnika je na binkoštno nedeljo na svoji ekskurziji po mariborski oblasti pod vodstvom šolskega upravitelja g. Primožiča obiskala tudi Celje. V spremstvu gg. župana Miheliča ter prosvetnega tajnika Peršuha si je šola ogledala dopoldne znamenitosti celjskega mesta, popoldne pa se je vršil izlet na celjski Grad. Izletniki so bili vžvičeni nad lepoto Savinjske doline ter krasnim razgledom, ki so ga mogli kljub delni megli uživati z Gradu.

□ Gostilničarjem priporočamo, da si žigosajo steklenice sami. Jedkovica za pisanje na steklo se dobi v »Drogeriji Sanitase, Celje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 22. maja: 12.30 Reproducira glasba. 13. Časovna napoved, reproducira glasba. — 13.30 Borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra. — 18. Pravljice, pisatelj Milčinski. — 18.30 Iz rastlinstva, ga. dr. Piskernik. — 19. Srbohrvaščina, prof. Mazovec. — 19.30 Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec. — 20. Koncert radio-orkestra. — 20.30 Pevski večer ge. Lovšeto: 1. Parma: Poslednja noč, 2. Pavčič: Mehurčki, 3. Pavčič: Uspavanka, 4. Škerjanc: Pomladne noči, 5. Krek: Tam zunaj je sneg, 6. Zajc: Ljubezem, 7. Zajc: Vir, 8. Baranović: Narodne (Rumena ruža, Lelijo), 9. Lajovic: Mesec v izbi, 10. Lajovic: Kaj bi le gledal, 11. Narodne: K oknu pridem, Čez tri gore, K ukavica, Podoknica, Bosansko kolo. — 21. Dvovogor iz Cankarjeve povesti: Hlapec Jernej (Ing. Pengov in M. Stare). — 21.30 Koncert radio-orkestra, vmes poje kvartet Ljubljane — 22.30 Poročila.

Četrtek, 23. maja: 12.30 Reproducira glasba. — 13. Časovna napoved, reproducira glasba. — 13.30 Borzna poročila. — 17. Jonny Jazz-band. — 18. Antologija slovenske lirike, ravnatelj Bratina. — 18.30 O modernih sprejemnih radio-aparatih. Predavanje v nemškem jeziku, ing. Nikolaj Eltz. — 19. Čiščina, g. Novak. — 19.30 Kunaver: Podzemski svet okrog Cerknškega jezera. — 20. Baladni večer, izvaja Radio-orkester. Vmesne speve poje g. Marjan Rus. — 22. Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 22. maja.

Belgrad: 12.10 Gramofonske plošče in poročila. — 12.45 Koncert radio-kvarteta. — 20. Predavanje o Ohridskem jezeru. — 20.25 Vokalni in instrumentalni koncert. — 21.30 Poročila. — 22.30 Oh, ti živci humoreska. — 23. Jazz. — Zagreb: 18.15 Plošče. — 19.45 Predavanje o astronomiji. — 20.35 Slovenska komorna glasba. — Praga: 11.15 Plošče. — 12.30 Koncert. — 16.10 Predav.: Orlovska proslava sv. Vavla. — 16.50 Marijoneto gledališče. — 19. Dvoakt: Vanda, opera. — Stuttgart: 15. Otrška ura. — 16.15 Koncert. — 20.15 Dialogi v gledališču. — 21.15 Zabavna glasba. — Bern: 17.45 Otrška ura. — 20.15 Domača glasba iz starejših časov. — 21.30 Koncert. — Katowice: 17.55 Poljuden koncert. — 20.15 Večerni koncert. — Rim: 18.15 Trio. — 17.30 Orkestralni koncert. — 21. Instrumentalni in vokalni koncert. — Berlin: 16.30 Zabavna ura. — 17. Lahka glasba. — 19.30 Nove oblike opere. — 20.30 Orkestralni koncert; nato plesna glasba. — Rim: 11. kvartet Silving. — 16. Orkestralna glasba. — 17.35 Pravljice. — 20.25 »Carica in pliš, ruska legenda; nato lahka glasba. — Milan: 11.15 Plošče. — 16.30 Otrško peje. — 17. Koncert kvinteta. — 20.30 Lahka glasba. — 22. Kvintet. — Budapest: 9.15 Koncert vojaške godbe. — 17.40 Orkestralna glasba. — 20.45 Koncert tria. — 22.15 Koncert ciganskega orkestra.

Sport

Sportni dogodki binkoštnih praznikov.

V Ljubljani so proti Hermesu igrali oba dni celjski atletiki in podlegli v nedeljo z 5 : 2, v ponedeljek pa 6 : 2. Atletiki niso več ono moštvo, ki je doseglo lepe rezultate proti vodečim klubom Slovenije. Ilirija je sodelovala na jubilejnim turnirju Rapida v Mariboru. Igrala je z Mariborom in dosegla z 4 : 4 neodločen rezultat. Rapid je igral z Sturmom (Gradec) in dosegel pičlo zmago z 5 : 2. Turnir se radi dežja v ponedeljek ni mogel nadaljevati. Prvak Primorje je poslal prvo garnituro v Split, drugo pa v Celovec. V Splitu je prvi dan dosegel še dosti lep rezultat z 4 : 3 (4 : 1), v ponedeljek pa v revanši tekmi doživel neverjeten poraz z 12 : 0. K rezultatu je precej pripomogel pristranski sodnik. V Celovcu je rezerva oba dni podlegla z 4 : 3 proti Avstriji. Rezerva Ilirije je trboveljske amaterje premagala z 5 : 1. V Zagrebu je gostovala moravska Slavija proti Gradjan-skemu in prvi dan zmagala z 1 : 0, drugi dan pa z 4 : 2 podlegla. V Sarajevu je Slavija dunajski B. A. C. premagala z 5 : 3. Dunajski Sportklub je porazil belgrajsko Jugoslavijo z 5 : 1 proti B. S. K. je igral z 1 : 1 neodločeno. V ponedeljek se je vršil tudi tradicionalni štafetni tek skozi Ljubljano. Vsled zabrane ni Primorje nastopilo, tako, da je štafeta Ilirije odnesla zmago brez konkurence v času 5 : 15. Čas je za to progo slab, upoštevati pa je treba sploške ceste.

Od inozemskih rezultatov se mora predvsem omeniti sijajna zmaga nogometne reprezentance Jugoslavije v Parizu z 5 : 1 (2 : 0). Zmaga je tem pomembnejša, ker se je splošno računalo na zmago Francozov. Tudi ni moštvo, ki je igralo v Parizu naša najboljša postava. Inozemski časopisi poročajo, da je zmagala izredna volja Jugoslovancev in pa vratar Mihelič (bivši član Ilirije in Hermes). Bivši angleški vratar Huddersfield je doživel tudi v Pešti neuspeh. Hungaria ga je premagala z 4 : 2. Ferencvaros je igral neodločeno z 1 : 1. Tudi praški Sparta ni več klub kontinentalne klase. Proti Vienni je izgubila z 4 : 2 proti Admiri pa 3 : 1.

Službene objave LHP-a. (Iz seje dne 18. maja.) Na znanje se vzame dopis JHS-a glede postopanja pri verifikaciji igralnik, ki so bile po svojem klubu objavljen. Na podlagi tega sklepa JHS-a se čita Junc Maša za TKD Ateno in Flick M. za SK Ilirijo, obe s pravom nastopa 26. maja. Čita se za SK Ptuj Hace Ivanka in Simonč Marjica, za SK Ilirijo Iglič Jožica vse s pravom nastopa 26. maja. Čita se za TKD Ateno Godler Kristina, Brodar J., Bernik F., Smuc Š., Schiffer T., Černe O., Jermol M., Privšek M., Kaiser M. vse s pravom nastopa na prven. tekmi 26. novembra na prijat. in internac. tekmi na 26. maja. Čita se za I. SSK Maribor Kirbiš Filomena s pravom nastopa 26. maja. Verificirajo se sledeče prven. tekme: Ilirija : Primorje 6 : 0 par forfait za Ilirijo, Mura : Primorje 6 : 0 par forfait za Ptuj, Mura : Maribor 10 : 8 za Muro, Maribor : Ptuj 20 : 4 za Maribor, Ilirija : Ptuj 15 : 3 za Ilirijo. Na znanje se vzamejo prijave prven. tekem SK Ilirije, SK Ptuj, SK Mure, SK Iliriji se dovoljuje prijateljska tekma z nesaveznim članom SK Celje v Celju. SK Javorniku se potrjuje prejem članarine za leto 1929. SK Mura se poziva, da nemudoma odvede savezni davek iz tekme Maribor : Mura. Dopis SK Mure v katerem prosi, da se vrši prven. tekma Ilirija : Mura. Dopis SK Mure v katerem prosi, da se vrši prven. tekma Ilirija : Mura dopoldne se odstopi Iliriji s priporočilom, da se prošnji Mure ugodi. Prihodnja seja u. o. v četrtek 23. maja. — Tajnica.

Poravnajte naročnino!

Gospodarstvo

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani je bilo ustanovljeno leta 1835, ter si je postavilo kot smoter, oskrbovati in podpirati bolne člane, nuditi umrlim članom pogreb na svoje stroške in dajati potrebnim članom najnujnejše podpore. Od leta ustanovitve pa do danes je društvo v vsakem oziru napredovalo, si večalo število zavarovancev in vršilo svoje naloge tudi v najneugodnejših prilikah v korist in zadovoljstvo članov. Danes šteje n. pr. že 4610 članov, od katerih odpade 2808 na moške, 1802 pa na ženske. Svota predpisanih prispevkov je znašala leta 1928 Din 3.041.479-22 (od tega je treba še precej iztirjati), na hranarinah, zdravniških stroških, zobni negi itd. pa je bilo izplačanih v istem letu 2.259.765 dinarjev.

Mnogo pozitivnih sil pa je žal absorbirala gola borba za ohranitev društva, kajti leta 1926, je ministrstvo socialne politike odredilo njegovo likvidacijo. Neumornim prizadevanjem društvene uprave in močni podpori od strani zbornice za TOI pa se je posreželo zadržati obstoj društva, kajti v zmislu čl. 274 finančnega zakona za leto 1927-28 je postalo tudi Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani kakor zagrebški »Merkur« in beograjska »Omladinac« — krajevni organ SUZOR-a v Zagrebu. S tem pa je seveda postalo v svojem poslovanju in delovanju podvrženo tudi predpisom zakona o zavarovanju delavcev, statutu in sploh vsem raznim odredbam in okrožnicam SUZOR-a, kakor okrožni uradi za zavarovanje delavcev.

V tej činjenici je iskati tudi razlog za to, da danes društvo — kot krajevna bolniška blagajna SUZOR-a v Zagrebu — članstvu ne more nuditi več, ko mu dovoljujejo prej navedeni predpisi. Omeniti je seveda treba, da obstoji poleg bolniške blagajne, podrejene SUZOR-u, še popolnoma avtonomno društvo, pa je tako podana možnost, da bi moglo društvo samo s pravilno odmero prispevkov nuditi članstvu razne olajšave in ugodnosti, ki zanje kot bolniška blagajna nima pravne opore.

Društvo je pred meseci dobilo novo upravo pod predsedstvom g. Klinarja, ravnatelja Hipotekarne banke v Ljubljani, in ta se je energično lotila dela, da postavi društvu trdne eksistenčne temelje in ustvari iz njega institucijo, ki bo v polni meri vršila važne socialne funkcije v prid naših zasebnih nameštencev. Predvsem bo v bližnji bodočnosti rešeno važno vprašanje društvenega pravilnika, s čimer bo podan pravni temelj društvu in trajno fiksiran njegov delokrog. Naloge dela uprava na temeljiti reorganizaciji zdravniške službe, ki je pokazala v preteklosti nekatere hibe, pa je zato nujno potrebno, da se uredi tako, da bo v največji meri odgovarjala interesom članstva. Misliti bo treba dalje na to, da nudi društvo članstvu višje dajatve, ko so predvidene v zakonskih predpisih, s čimer bo seveda nujno zvezano povišanje članskih prispevkov.

K novim ugodnostim, ki jih naj društvo nudi, bi bilo šteti n. pr. uporabo nekaterih inozemskih kopalšč in zdravilišč, dolgotrajnega zdravljenja na morju, izvršitev težjih operacij v inozemstvu itd.

Uspešna izvršitev vseh navedenih nalog in načrtov zahteva mnogo tihega, smotnega dela, ki se mu je v svojem vsemu posvetila uprava društva, pa obstoja zato najlepša nada, da se bo za naše zasebne nameštence prepomembno društvo razvijalo tako, da bo kar najboljše pospeševalo njihove socialne interese.

Produkcija premoga v marcu

V mesecu marcu beležijo slovenski premogovniki izredno visoko produkcijo, ki le malo zaostaja za rekordom v januarju 1929.

Skupno je znašala v marcu 1929 produkcija slovenskih premogovnikov 199.922 ton napram 160.091 v februarju in 202.269 tonam v januarju 1929. V prvih treh mesecih t. l. so dali slovenski premogovniki 562.282 ton premoga napram 515.268 tonam v prvih treh mesecih lani.

Premogovniki so oddali (v oklepajih podatki za februar): Železnicam 91.333 (67.779), brodarstvu 380 (—), industriji 66.863 (57.088), raznim strankam 16.381 (20.730), izvozili so 4268 (1698), sami pa porabili 14.288 (18.294) ton, skupno torej je znašala oddaja 193.464 (165.589) ton.

Iz teh podatkov se vidi, da se je v marcu 1929 izboljšal položaj s popuščajočim mrazom; tako se je povečala zaradi zopetne otvoritve prometa oddaja premoga železnicam, industriji, ponovno se je začel znatnejši izvoz; zmanjšala pa se je radi popuščanja mraza lastna poraba in oddaja raznim strankam (za domačo kurjavo).

Premogovniki so zaposlovali: 250 (251) uradnikov, 233 (238) paznikov in 9747 (9.912) delavcev. Lani je bilo število zaposlenega delavstva 8310 (pri produkciji 155.433 ton v marcu 1929).

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. maja 1929. (Vse v milj. Din, v oklepajih razlika napram izkazu z dne 8. maja 1929): Aktivna: kov. podloga 293.8 (— 14.0), posojila: mehanična 1942.0, lombardna 223.8, skupaj 1563.8 (— 49.5), saldo raznih računov 511.3 (— 37.2); pasivna: bankovci 5115.1 (— 187.5), drž. terjatve 135.7 (— 52.7), obveznosti: žiro 498.5, razni računi 470.1, skupaj 968.7 (+ 138.9); ostale postavke so neizpremenjene.

Poziv na vpis delne Privilegirane agrarne banke objavljamo danes na zadnji strani lista in opozarjamo nanj vse zainteresirane.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo ima svoj občni zbor v nedeljo 26. t. m. ob 10 dopoldne v gradu grofa Szaparyja v Murški Soboti, kjer je poleg običajnega dnevnega reda na redu tudi razprava o izpremembi zveznih pravil in o obligatornosti Zveze kot osrednje organizacije trgovstva v Sloveniji. Istotam se vrši predkonferenca zveznih delegatov (v soboto 25. maja ob pol 5) o predlogih gremijev za občni zbor.

Osejki veselejem, ki je vršil od 4. do 12. t. m., je dosegel prav lep uspeh. Najbolj pa je uspeša razstava perutnine, ki jo je priredilo društvo perutinarjev. Obisk je bil zadovoljiv, ceni se dnevno na 7000. Prometa pa se je napravilo največ v kmetijskih strojih (7 milj. Din), v avtomobilih ter v plinskih artiklih.

Nacionalni odbor Mednarodne trgovske zbornice ima v soboto, dne 25. t. m. v Belgradu svoj občni zbor.

Mizarske mojstre opozarjamo, da bodo na letošnjem veseleju razstavljeni tudi razni mizarski stroji večjih znamenitih tovarn.

Borza

DENAR

21. maja 1929.

V današnjem deviznem prometu so se udeležili tečajji Prage, Newyorka in Dunaja, zlasti pa Berlina, česar notacija se je v Ljubljani udeležila od 1851.50 prošli petek na 1553.25. V ostalih tečajjih ni izprememb. Promet je bil znaten, zlasti v devizi Praga; privatno blago pa je bilo zaključeno le v devizi Trst, dočim je v ostalih devizah intervenirala Narodna banka.

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

21. maja 1929.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 17. V.
Amsterdam	—	2287.50	—	—
Berlin	1351.75	1354.75	1353.25	1351.50
Bruselj	—	790.14	—	—
Budimpešta	—	991.78	—	—
Curij	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	797.95	800.95	799.45	799.73
London	275.60	276.40	276.—	276.—
Newyork	56.69	56.89	56.79	56.78
Pariz	—	222.30	—	—
Praga	168.04	168.84	168.44	168.38
Trst	296.75	298.75	297.75	—

Zagreb. Amsterdam 2287.50 bl., Berlin 1351.75 do 1354.75, Budimpešta 990.28—993.28, Trst 296.77 do 298.77, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 797.95 do 800.95, London 275.60—276.40, Newyork 56.695 do 56.895, Pariz 221.30—223.30, Praga 168.04—168.88.

Belgrad. Berlin 1351.75—1354.75, Budimpešta 990.28—993.38, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 797.95—800.95, London 275.60—276.40, Newyork 56.6950—56.8950, Praga 168.04—168.84, Trst 296.86—298.86.

Curij. Belgrad 9.12875, Berlin 123.60, Budimpešta 90.425, Bukarest 3.085, Dunaj 72.96, London 25.185, Madrid 73.50, Newyork 519.30, Praga 15.37, Pariz 20.28875, Sofija 3.7525, Trst 27.1825, Varšava 58.23.

VREDNOSTNI PAPIRI

V Ljubljani notirajo Ruše po odbitju kupona (20 Din) 230—240. Državni papirji so v Belgradu večerj padli proti koncu borze radi jačje ponudbe promptnega blaga na 400, po borzi pa je prišlo celo do zaključka po 388.50; danes pa se je tečaj vojne škode izboljšal.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 123 zaklj., Prastedion 850 den., Kreditni zavod 170 den., Strojne 70 den., Vevče 123 den., Ruše 230—240, Stavna 50 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: voj. škoda ar. 404—405.50 (408—405), kasa 404.50—405.50, termini: 5. 404—405.50, 6. 409 b., 7. 413 b., 12. 428—430, 7% inv. pos. 84.50—85.50, agrari 50—51.50, Banani pap. Hip. 204—205 (204), Hrv. 50—55 (50), Kred. 93 d., Jugo 84—85 (84), Lj. kred. 123 d., Medjun. 55 d., Nar. 7600—7850, Prasted. 850—855, Srpska 150—152 (150), Zem. 138 d. Ind. pap.: Guttman 205—210 (205), Slavonia 180—195, Slavex 102—112, Drava 395—410, Sečera 430—435, Brod. vag. 150 d., Union 170—180, Ragusa 500—540, Trbovlje 465 b., Piv. Sar. 215 b., Jadran, plovdba 580 b.

Belgrad. Narodna banka 8000, 7% invest. pos. 84.50—86.50, agrari 51—52, vojna škoda 400—406, 5. 408—410.50, 6. 408.50—411.

Dunaj. Podon.-savska-jadranska 81, Wiener Bankverein 22.35, Bodencredit 100.30, Creditanstalt 54.25, Escomptes 21.50, Union 24.80, Aussiger Chemische 259, Alpine 42.25, Trboveljska 58, Prager Eisen 505, Leykam 7.01, Rima Murany 117.20.

Žito

Dasi so ameriški tečajji zadnje dni stalnejši, je pri nas tendenca za vse proizvode čedalje slabša. Promet v pšenici, kateri je cena nazadovala za 2½ do 5 para, je sicer dosti živahen, v vseh ostalih proizvodih zlasti pa v koruzi in v krmlinih sredstvih pa minimalen. Gornjeboška pšenica velja 290 do 292.50 nakl. post., koruza bačka in sremska 240—242.50 nakl. post., pšenična moka 327.50 do 332.50 nakl. postaja. Ponudbe iz druge roke so še precejšnje, iz prve roke pa skoro ni ponudb. Možnosti plaširanja je zelo malo.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključeno je bilo: 1 vagon koruze in 1 vagon moka. Tendence neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica bač. 227.50—230, pot. 230—232.50, gor. ban. 225—230, par. Vršač 227.50—230, oves 227.50—232.50, koruza 237.50—242.50, 6. 245—247.50, srem. 230—232.50, ječmen 240—250, moka Og 330—340, št. 2 310—320, št. 5 290—300, št. 6 285—295, št. 7 275—285, št. 8 200—210,

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

22. maja, sredo: »Greh.« Red D.
23. maja, četrtek: Ob 15. »Modri osliček Miško.« Mladinska predstava pri izredno znižanih cenah. Izven.
24. maja, petek: Zaprt.
25. maja, sobota: »Dobri vojak Švejk.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
26. maja, nedelja: »Theodor & Comp.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

- Sreda, 22. maja: Zaprt.
Četrtek, 23. maja ob 20. uri: »Proces Mary Dugan.« Ab. C. Kuponi.
Petek, 24. maja ob 20. uri: »Hasanaginica.« Prirediteljskega odra.
Sobota, 25. maja ob 20. uri: »Očja Boštjan.« Ab. A. Premijera.

CELJSKO GLEDALIŠČE

26. maja, nedelja: Ob 16: »Grof Luksemburški.« — Ob 20: »Poljska kri.« Gostovanje Mariborčanov.

Prireditve in društvene vesti

»Akademski klub za proučevanje mednarodnih problemov« vabi člane in prijatelje, da se udeležijo seminarjskega sestanka, ki se vrši v sredo, 22. t. m. ob pol 21 v Akadem. domu, Miklošičeva 5. Na dnevnem redu je predavanje kol. Vladimira Grossmanna, abs. iur.: »Idejni temelji zaštite manjšin.« — Vodja seminarja.

»Krekova prosveta« — Zveza delavke priredi šivalni tečaj s 1. junijem na Poljanah v Alojzijevehi št. 4.

Sporod koncerta orkestralnega dneva Glasbene Matice, ki se bo vršil v sredo dne 29. t. m. v Filharmonični dvorani, obsega sledeča dela: Bossi, Intermezzi Goldoniani, Mahler, Adagietto iz 5. simfonije, Škerjanc, Plesni motiv (prvo izvajanje) Rameau, Koncert za klavir, Poulenc, Zamorska rapsodija in Saint-Saens, Živalski karneval. Nobena teh skladb še ni bila v Ljubljani izvajana. Program je jako pestro izbran ter obeta mnogo umetniškega užitka. Vstopnice v Matici knjigarni.

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske. Danes v sredo ob osmih skupna vaja mešanega zboru. Obvezno za vse! — Odpora.

Poizvedovanja

Rečna dijakinja je izgubila ročno torbico z večjo vsoto denarja na binkoštni ponedeljek od gl. kolodvora do frančiškanskega mostu. Pošten najditelj se prav lepo prosi, da blagovoli oddati na oglasni oddelek »Slovenca«.

Izgubil se je srebrni rožni venec v štajerskem romarskem vlaku na Trsat. Ker mi je rožni venec drag spomin, vljudno prosim najditelja, naj mi ga blagovoli na moje stroške poslati na Klementina Vukšinič, p. Vel. Nedelja.

Darovi

Za pogorelee. Pozivu g. velikega župana na prebivalstvo ljubljanske oblasti za zbiranje pripevkov za pogorelee se je kot prvi odzval g. E. Neuville, francoski konzul v Ljubljani, z darom 500 dinarjev, za kar mu bodi izrečena najtoplejša zahvala.

BLAGO

za enake oblike, »vile«
volano in parno izdaje
novosti — čestitega iztosa
Velika izbira,
znano solidne cene.
R. MIKLAUČ »Pri Skolji«
Ljubljana

Proda se iz proste roke

hiša z vrtičkom ob hiši in vrtom za hišo ter pralnico in drvarnico. Hiša leži ob državni cesti, v bližini Ljubljane, oddaljena tri minute od železniške postaje, je v najboljšem stanju in ima 4 stanovanja s pritliklinami, električno razsvetlavo in vodo-
vod ter je pripravna za vsako obrt, posebno za gostilno ali mesarijo. — Ustna in pismena pojasnila daje in se zvedo pogoji in cena v pisarni dr. M. Pirca, odvetnika v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglašje treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Mizarski pomočnik

mlad, priden in pošten, bi rad pri kakem dobrem mojstru stopil v službo kot pomočnik. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5453.

Gozdni logar

oženjen, 27 let star, 6 mesecev gozd. šole in 9 let prakse, išče takojšnje namestitve. Ponudbe na upravo pod št. 5455.

Prodajalka

vajena trgovine z mešanim blagom, išče službo kjerkoli, najraje v Sloveniji. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Slovenca« št. 5551.

Službo dobe

Prodajalka

pridna, poštena starejša moč, izurjena v mešani stroki, lepih manir in delavna, dobi takoj mesto v večji trgovini na deželi z vso oskrbo. Ponudbe pod šifro »Vestna prodajalka« na upravo »Slovenca« pod št. 5346.

Trgovskega učenca

sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. — Anton Markun, trgovina z usnjem, Kolodvorska ul. 41.

Krojašk. pomočnika

sprejem. takoj. Jakob Mavec, Ig pri Ljubljani.

Dva pomočnika

enega s 3 leti pomočniške dobe. Plača po dogovoru. Enega v Kranju, drugega na Javorniku za raznašanje kruha — oba morata biti trezna in zanesljiva. — Poizve se pri g. Alojziju Noč, pekovski mojster na Javorniku in v Kranju.

Trgov. pomočnika

agilnega, spretnega prodajalca, zmožnega slov. in nemščine, sprejme galanterijska trgovina. Natančne ponudbe s sliko na upravo »Slov.« pod »Galanterija« št. 5454.

Pozor! Potniki!

Zastopniki! Penzionisti! Izredno visoko provizijo in mesečno fiksno plačo nudimo za prodajo naših artiklov (slike na platnu itd.) privatnim strankam. Majhna kavčija. Ponudbe poslati na naslov Special-import, Ljubljana, poštni predal 174.

Kleparski pomočnik

se sprejme. — P. Justin, Tržaška cesta 36, Glinice, Ljubljana.

Drožerij. pomočnika

z dobro prakso in priporočili, spretnega in agilnega pri delu, ki je odslužil vojaščino, iščem za stalno mesto proti dobri plači. — Pismene ponudbe naj se pošljejo po pošti Engleskoj Drožeriji Knez Mihajlova 33, Beograd.

Hlapca h konjem

sprejem. — Franc Juvan, valjni mlin, Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano.

Prodajalka

v trgovino z moko se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5548.

Pošteno dekle

za pomoč v gospodinjstvu se sprejme v službo. Naslov v upravi št. 5549.

ŠRAMEL KAPELO

prvovrstno, trio ali kvartet, iščem za celo leto. — Ponudbe naj se pošljejo na kavarno v Virovitici.

Prodamo

Strešne opeke

večjo množino, stare, navadne, prodam. Komad 0.30 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5370.

Tovorni avto

3—4 ton., nemške znamke, prvovrsten, ugodno proda

Lampret in drug

d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

Potniški »Renault«

poltovorni, manjši, drž. lakse prost, ugod. proda

Lampret in drug

d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

Odprti »Benz«

6 sedežni — ima ugodno napredaj

Lampret in drug

d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemička čistilna perila, Zagreb, Ilica 82.

Otroški voziček

zložljivi, se proda. — Poizve se v upravi »Slov.« pod št. 5545.

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. — J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Stanovanja

Stanovanje oddam

s 1. junijem v novi hiši tik žel. postaje Dev. Mar. Polje, obstoječe iz 1 sobe, kuhinje, kleti in drvarnice. Elektr. razsvetljava. Istotam se oddajo 3 kletni prostori, pripravi za obrtnika. Več pove Frano Weiss, Rožna dolina, Cesta 3, št. 6, ali pa Vevče št. 55.

Mesečno sobo

prazno, z navedbo cene, iščem. — Ponudbe upravi Slov. pod šifro »Snažno«.

Vnajem

Prostori za obrt

ali skladišče se oddajo v najem s 1. junijem. Poizve se na Poljanski c. 64.

Pouk

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugovosto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovniški teoretičen pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Objave

Preključem

da nisem plačnik za mojega sina Josipa Kocjana ml., odkar je odšel od hiše dne 18. aprila 1929. — Josip Kocjan, mesar, Ljubljana.

Posrestva

Nova hiša

ob Dunajski cesti v Stozicah pri Ljubljani, ugodno napredaj. Vselitev takoj mogoča. — Pojasnila daje F. Jerko, Črnuče — Ježica.

Hišo z gostilno

dobro idočo, enonadst., se z inventarjem za 225 tisoč Din proda. Naslov v upravi Slov. št. 5442.

Hiša

s tremi sobami, tri kuhinje, ena prodajalna in velik vrt, se proda ali pa odda v najem. Maribor, Nova vas št. 7.

Razno

Pljuča!

Pljučne bolezni ozdravi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

MOKA »SLAVIJA«
JE NENADKRILJIVE KAKOVOSTI

»SLAVIJA« MLIN VUKOVAR (SRBIJEM)

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Krušno moko in rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri

A. VOLK LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Ažurira in entla

takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štukelj. Vezanje oblek.

Vinotoč

je od danes naprej odprti. KOS, Maribor, Meljski hrib.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah.

CERNE, tvelir, Ljubljana.

Wolfova ulica št. 3.

Ajdova moka

po 5 Din
fini zdrob iz argentinske koruze, po 4.30 Din
tina moka št. 0 iz banaske pšenice, po 4.30 Din.

Razpošilja od 25 kg naprej:

Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

N. Sadlucky

Hirozof, psihografolog in fizionomist — sprejema vsak dan od 9—12 in od 14—19. Celje, Hotel »Evropa«, soba št. 14, I. n.

Drva za kurjavo

(odpadki od žage) v vsaki množini, se dobe pri:

IVAN ŠIŠKA,

parna žaga in tovarna parketov, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

OTOMANE

od 550—850 v različnih vzorcih prvovrsten lasten »d«-lek vzorkovana plišasta pregrinjala za otomane à 600—1a 750 salonske garniture divane modroce za nesljivo najboljše blago kupite pri

Rudolf Sever, tapetništvo Marijin trg 2

Za birmo

Fotografski ateljeje novo otvorjeni: najmodernejši aparati, najnovije svetlobne naprave. — Foto Meyer, Maribor, Gospodarska 39.

Vse vrste moko

iz najbolj. banaske pšenice dobavljajo po najnižjih cenah **Fran JUVAN**, valični mlin, Sred. Gameljne, p. Sent Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik. — Šotlidna postrežba.

Vinotoč Dreisiebner

na Špičniku pri Svečini odprti do 5. avgusta.

REKLAMA v »SLOVENCU«
najuspešnejša

Amalija Drolz, roj. Schweiger našnana globoko potrta v svojem in v imenu sorodnikov vsem znancem žalostno vest, da je njen dragi soprog, ozir. brat, svak, stric, gospod

Teodor Drolz

nadknjigovodja v pok.

danes zjutraj ob pol 4. uri, previden s tolažili svete vere, po daljšem, težkem trpljenju v 68. letu svojega življenja preminul.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil iz hiše smrti v Laškem v četrtek, dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne.

Sveta maša zadušnica se bo brala v petek ob 8. uri zjutraj v župni cerkvi v Laškem.

Laško, dne 21. maja 1929.

Posebna naznanila se ne bodo izdajala.

PREDNO KUPITE

kolo, šivalni stroj ali gramofon, oglejte si ogromno zalogo **KOLES**: **DÜRKOPP** in dr. najbolj. svetovnih znamk. **ŠIVALNIH STROJEV**: znamk **DÜRKOPP** in **MINERVA**. **GRAMOFONOV**: znamke **COLUMBIA**, ter plošč zadnjih slagerjev pri trvdki

»Tehnik« JOSIP BANJAI, Ljubljana

PRAŽAKOVA ULICA 19 — LJUBLJANSKI DVOR

Najnižje cene! Prodaja tudi na obroke!

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zoprna. Obe lihi odstranite z uporabo krasno osvježujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnilobo. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošijite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 8

Zahvala

Za premnoge izkaze iskrenega sočutja ob težki izgubi našega preljubljenega brata, svaka in strica, prečastitega gospoda

Frančiška Žvana

župnika v Dupljah

se vsem prisrčno zahvaljujemo.

Posebno pa se zahvaljujemo preč. g. Vondrašku, župniku v Podbrezjah za tolažilne obiske med boleznijo in podelitev popotnice, prečast. g. univ. prof. dr. Alešu Ušeničniku za vodstvo spreveda in preč. g. prof. dr. Levičniku za poslovilni govor v Dupljah, dalje preč. g. kanoniku Strojcu za tolažilne besede in vodstvo spreveda v Kamni gorici.

Iskrena zahvala preč. g. župniku Zorku in sploh vsem preč. gg. sobratom pokojnika za zadnje spremstvo v Dupljah kot v Kamni gorici.

Prisrčno se zahvaljujemo g. ekselenci podmaršalu Tomšetu in g. soprogu za zadnje spremstvo pokojnega, kakor tudi Marijini družbi, šolskemu vodstvu in vsem župljanom v Dupljah in Kamni gorici. Končno iskrena hvala pevcem za gniljive žalostinke, ter gasilcem in Orlom kamnogoriškim za zadnjo čast, ki so jo izkazali pokojniku.

Za sočutje, vence in cvetje vsem še enkrat najtoplejša hvala. Duplje-Kamna gorica, dne 19. maja 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala

Povodom prerane in nenadomestljive izgube našega srčno-ljubljenega, edinega sina in brata, gospoda

dr. Frana Čibeia

izrekamo tem potom svojim ljubim sorodnikom, prijateljem in vsem, ki so pokazali toliko iskrenega sočutja, našo najiskrenejšo zahvalo.

V posebno dolžnost si štejemo, zahvaliti se čč. duhovščini, zlasti presvetlemu g. škofu dr. Rožmanu za častno spremstvo, vsem gg. govornikom za tolažilne govore, gg. ravnateljem ter profesorjskima zboroma obeh učiteljskih, gg. vseučiliščnim profesorjem, zastopnikom prosvetne uprave, srednjih šol, Profesorjskega društva, Slov. akademjskega starešinstva, Slov. šolske Matice, Udruženja jugosl. učiteljev, Križa, Filozofskega društva na univerzi in vsem gg. akademikom, gojencem in gojenkam obeh učiteljskih, gojenkam ženske realne gimnazije za veličastno spremljevalstvo, pevskima zboroma za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in končno vsem onim, ki so v tako častnem številu spremili blagopokojnega na poslednji poti in se ga spominjali v molitvi.

Ljubljana, dne 21. maja 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Potrfti javljamo, da je po volji Vsemogočnega naš ljubi sin in brat

Božidar Poženei

pokrepčan z angelskim kruhom, po dolgem trpljenju, v svojem 16. letu odšel k majniški Kraljici. — Pogreb bo v četrtek dne 23. maja ob 5 popoldne.

Jesenice - Fužine, dne 21. maja 1929.

Franc in Minka Poženei, roditelja.

Evgenija, Radivoj, Marja, Josip, Emil, bratje in sestre.

Stavbne parcele

tik postaje, skupno 12.524 m², se prodajo na prostovoljni javni dražbi dne 2. junija t. l. ob 3 popoldne na licu mesta v Lescah. Parcele tvorijo en kompleks med železniškim tiru postaje Lesce in glavno cesto Lesce-Bled.

Da damo vsem interesentom za

turbinske naprave

priliko, da izvršijo merjenje vodnih sil, smo se odločili poslati našega turbinskega strokovnjaka v prvi polovici meseca junija na potovanje po Sloveniji. Vsi oni, ki želijo postaviti

vodne turbine

naj nam to takoj javijo, da jih more naš strokovnjak obiskati in izmeriti vode. — STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D., LJUBLJANA.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev naj-novejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke. „Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA. Karlovska cesta št. 4.

Prodaja gozda

Naprodaj je arondiran gozdni kompleks Jelov breg—Vrščice v Gorskem kotaru v obsegu 600 ha, z langarskimi poslopji in parno žago. Za takojšnjo sečno godno okrog 8500 m³ čiste tehnične mase, večinoma jelke. Eventuelno se odda les na panju z zakupom žage. — Pojasnila daje g. dr. Ludovik GROBELNIK, notar v Ribnici na Dolenjskem.

LUTZ in MONOLIT peči

ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvo-

vrstna šamota za peči in šte-

dilnike. — Elektromotorji

CONZ Altona Bahrenfeld.

Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

Umrli nam je po dolgem in muke-polnem trpljenju naša dobra in pridna mati, babica, prababica in tašča, gospa

Antonija Kovča

dne 20. maja 1929 ob 3 zjutraj.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo 22. maja 1929 ob 10 na pokopališče pri Sv. Rupertu.

Trnava pri Gomilskem, 20. maja 1929.

Rodbine

dr. Kovča, Šketa in Kovča

Vsem, ki imajo boleče noge! Zdravljenje je mogoče!

Wizard

Z Wizard vložki, po sistemu svetovno znanega profesorja dr. Block-a iz New Yorka, bo brezplačno posvetovanje in pregledovanje Vaših nog po inozemskem strokovnjaku ortopedistu dne 22., 23. in 24. maja. Nikdo naj ne zamudi te prilike.

Wizard vložki so zelo prožni, ker so brez kovine, in se dajo po potrebi regulirati.

Wizard vložki so neobhodno potrebni za ploščate noge in tudi za trde obtišance.

Tudi Wizard nogavice, brez gume, za krčne žile, posebno, si bo vsakdo lahko ogledal.

Samoprodaja v trgovini s čevlji

Franja Snoj

Ljubljana — Prešernova ulica 30

Tesarstvo - Mizarstvo - Lesna industrija

Podpisani si dovoljujem javiti cenj. javnosti, da sem opremil svoje podjetje z najmodernejšimi mizarškimi, tesarskimi in lesno-industrijskimi stroji, nakar se cenjeni javnosti najtopleje priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela.

FRAN MARTINEC

mestni tesarski mojster, LJUBLJANA - Prule 8. — Telefon 2482.

Zalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljani, dobri soprog, oče, svak, tast, stric, ded in praded, gospod

Jožef Tomšič

mizar vevške papirnice

po kratki, mučni bolezni, v 78. letu starosti, v nedeljo 19. maja 1929 ob 17.15, previden s tolažili sv. vere, mirno v Bogu zaspal.

Pogreb se je vršil v torek 21. maja 1929 ob 18 iz hiše žalosti Zg. Kašelj na pokopališče v D. M. v Polju. Sv. maša zadušnica bo dne 29. maja v farni cerkvi v D. M. v Polju. Gor. Kašelj, dne 19. maja 1929.

Terezija roj. Dimnik, soproga. Jožef, Ciril, Metod, Franc, Stanko, Mirko in Leopold, sinovi. Mici, Ivanka in Anica, hčere in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Globoko potrfti naznanjamo, da je naša ljubljena mama, sestra, stara mama in tašča, gospa

Josipina Janežič vdova Porenta ro. Jager

posestnica na Mlinšah

danes ob 7 zjutraj, po mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne se bo vršil dne 23. majnika ob 9 dopoldne iz Mlinš na farno pokopališče Kolovrat. Mlinše-Zagorje o. S., dne 21. maja 1929.

Minka dr. Zarnikova, hči in ostalo sorodstvo.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

40

Roman.

»Tukaj bi pa morali imeti letalo,« pripomni Greg. »Ves čas že premišljuje, ali ga morda nima Gadsden,« pravi Jim.

»Mislim, da ne,« odvrne Sam.

»Zakaj tako misliš,« ga vpraša Jim presenečen.

»Zato, ker je preveč pameten za kaj takega!« reče Sam. »Dobro ve, da nobeno letalo ne more vzeti seboj toliko bencina, da bi prišel z njim v Hulak in nazaj. Pa tudi če bi bil odšel z letalom, bi Zambo za to vedel. Letala so v tej deželi vendar silno redek pojav in bi tudi Gadsdenovo gotovo kdo videl ali slišal ter mu povedal.«

»Upam, da imaš prav,« reče Jim, nato pa jahajo dol po pobočju. Ob vznožju je tekla precej široka reka, ki je bila videti tako plitva, da bi jo lahko kjerkoli mula prebredla. Voda je bila čista kot zeleno steklo, vendar pa Zambo ni zajahal preko nje, ampak jim dal znamenje, naj mu sledijo po bregu navzgor.

Jezdili so že dobro miljo proti toku, ko se Zambo ustavi in pokaže na neobtesan kol, ki je bil zapičen v breg na nasprotni strani.

»Je ta kol znamenje, da je brod?« vpraša profesor. Zambo, ki je bil bolj molčeče sorte človek, pa samo prikima in požene svojo mulo v vodo.

Jim, ki je bil v vrsti slučajno takoj za njim, mu sledi. Njegova mula pa je bila žejna in se je na vsak način morala ustaviti, da se napije, dočim je Zambova bredla dalje. Toda žival je prišla samo

kakih dvanajst jardov daleč, tu pa se ustavi kot bi odrezal. Prednje noge se ji udero, tako da je imela glavo že skoraj pod vodo in začne obupano otepati. Zambo zdrkne iz sedla, toda kakor hitro se z nogami dotakne tal, je bil tudi sam kakor ukopan.

Vse to se je zgodilo tako hitro, da Jim kar ni mogel razumeti, kaj se godi ter je le strmel in se čudil. Sam pa prvi spozna, kaj se godi.

»Sipa!« zavpije glasno. »Kje je vrv?«

39. Jimova bliskovita misel.

V kolobar zvita vrv je bila na Gregovem sedlu. V trenutku jo je snel in vrgel en konec klopčiča Zambu. »Zgrabite jo!« zavpije. »Mi vas bomo pa potegnili ven.«

Toda Zambo je mislil najprej na svojo mulo, zato vrv hitro ovije okoli njenega telesa in reče tovarišem, naj potegnijo. K sreči je mula zadnje noge imela še na trdnih tleh; ko so torej trije fantje in profesor za vrvi potegnili, je moralo iti in tako so mulo počasi toliko izvlekli, da se je obrnila in tipaje prišla na breg.

Uboja žival je bila hudo preplašena in Greg ji je baš snemal vrv, ko Zambo naenkrat strašno zakriči:

»Hitro! Piranje!«

Noben izmed treh fantov ni vedel, kaj to pomeni; profesor pa jim razloži: »Ljudožrsko ribe! Mula je nekoliko krvavela in to jih je privabilo. Hitro, fantje, ali pa bodo Zamba živega požrle!«

Jim pogleda tja in skozi vodo, ki je bila čista kot steklo, zagleda, da se podi po reki gor cela jata ne baš velikih rib. Bile so majhne, glave pa so imele kakor bulldogi (lovski psi) in mogel je jasno razlo-

čiti vrste ostrih zob v njihovih odprtih gobcih. Pojavile so se kakor nekaka strašna usoda. Zambo si je obupno prizadeval, da se reši, pa bil je do kolen v sipi in voda mu je segala do pazduh. Stegnil je roke kvišku in tedaj Jim zapazi, da se je ena teh strašnih rib že zagrizla v meso njegovega spodnjega lakta.

Kot blisk se je Jimu posvetilo, da ne bodo nikakor mogli moža pravočasno potegniti iz vode; prav tako hitro pa je tudi spoznal, da ga je le na en način mogoče rešiti. Ena izmed tovrstnih mul je bila čisto zraven, na njenem hrbtu pa je bil velik kos govedine, ki so jo davi spotoma kupili na neki pristavi. Jim je potreboval samo nekaj trenutkov, da je potegnul svoj nož iz nožnice, prerezal vrvi in zalučal meso v vodo, en jard ali dva pod krajem, kjer se je boril Zambo.

»Uboji človek!« sopiha Greg, končno vendarle sname živali vrv, zdirja do kolen v vodo in zavilhti en konec vrvi Zambu, ki si hitro vrže zanko okoli telesa. Nato pa Greg in Sam vrv zgrabita in z vso močjo potegneta ter tako izpulita moža iz peska, ki ga je zasilpal in ga spravila varno na breg.

Zambo pa stopi naravnost k Jimu in pravi:

»Ti dobri fant! Ako ti ne misliti na to, jaz umreti! Ti jako dobri fant!«

»Bila je urna misel in prav tedaj, ko je bila najbolj potrebna!« reče profesor. »Jim, častitam ti.« Jim pa je zardel do ušes.

»Ve — veseli me, da sem se na to spomnil,« izjeclja nazadnje. »Toda kako bomo pa zdaj mogli priti čez?«

»Bo že šlo,« pravi profesor. »Zdaj je bila kriva le kri, ker se je mula z vrvjo odrgnila in je to ribe privabilo. Ali ni res tako, Zambo?«

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagard, Hči CESARJA MONTEZUME 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Fregeji, OTROCI SOLNCA 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Stenkiewicz, NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din.

Privilegirana Agrarna banka d. d.

Temeljna glavnica 300.000.000 — dinarjev.

Poziv na vpis delnic privilegirane Agrarne banke d. d.

Nepovoljne gospodarske razmere, v katerih živi, dela in proizvaja večina naših poljedelcev, so se zadnji čas zelo poslabšale. Suša, ki je bila pri nas zaporedoma tri leta, je težko zadela največji stan poljedelca in še bolj otežkočila pogoje za njegov gospodarski napredek. Slabe žetve so prisilile kmeta, da se je zadovoljil, čisto za velike nevzdržne obresti. Poleg tega so nepravilna tekma naših poljedelskih proizvodov s tujo konkurenco na zunanjih trgih in ojačana carinska zaščita, s katero mnoge države zavarujejo svojo poljedelsko proizvodnjo, povzročile padec cenam naših kmetijskih pridelkov.

Treba je brez odlašanja in takoj napraviti konec temu neznosnemu stanju s tem, da se poljedelcu odločno priskoči na pomoč v interesu njega samega, kakor tudi v interesu splošne gospodarske koristi ostalih narodnih slojev.

Kraljeva vlada, ki je skrbno proučevala vprašanje, kako bi se pomagalo kmetu, ki ječi pod tako težkimi razmerami, se je odločila, da takoj pristopi ustanovitvi posebne denarne ustanove, da more prekrbeti kmeta s ceninami kratko in dolgoročnimi posojili. Radi tega se je z zakonom od 16. aprila t. l. ustanovila Privilegirana Agrarna Banka d. d., ki naj izpolnjuje in vrši gornjo nalogo.

Privilegirana Agrarna Banka s sedežem v Belgradu je delniška družba, ki bo ustanavljala svoje podružnice in ekspoziture tudi v drugih mestih naše države, kjerkoli bo to zahtevala poslovna potreba.

Začetna glavnica banke znaša 300.000.000 Din, razdeljena na 600.000 delnic, ki se glase na ime, vsaka pod 500 Din. Bančna glavnica se more povečati do ene milijarde dinarjev. Država prispeva pri prvem vpisu delnic s 120.000.000 Din, državna

razredna loterija v začetku z 20.000.000 Din. Poleg tega je velik del vpisa zagotovljen od državne hipotekarne banke, narodne banke in poštne hranilnice.

Vodstvo Privilegirane Agrarne banke bo v rokah upravnega odbora, ki sestoji iz 15 članov. Predsednik upravnega odbora je postavljen s kraljevim ukazom, sedem članov postavlja predsednik ministrskega sveta na predlog poljedelskega ministra, ostalih sedem članov voli zbor delničarjev.

Banka bo dajala kratko in dolgoročno posojila izključno poljedelcem, poljedelskim, združnim, kreditnim, proizvodnim ustanovam, podpornim zakladom in sličnim ustanovam. Posojila bodo dana na podlagi obveznic, menic, ki zapadejo najdalje do enega leta, na podlagi zastave poljedelskih proizvodov in na tekoči račun. Dolgoročno posojila bo dajala banka na zastavo nepremičnin. Banka bo denarno pomagala združnim organizacijam, da se zgradi skladišča za poljedelske proizvode in za organizirano skupno prodajo poljedelskih proizvodov. Banka bo prejela hranilne vloge, za katere jamči država. Izdajala bo tudi založnice na podlagi posojila na nepremičnine.

Z ozirom na določbe zakona o ureditvi banke uživa ena velike predprave:

Državne ustanove bodo sprejemale delnice agrarne banke kot kavejce, narodna banka, državna hipotekarna banka in poštna hranilnica jih bodo pa prejemale v zastavo (lombard).

Banka je oproščena vseh državnih in samoupravnih davkov in doklad.

Država jamči za izplačilo hranilnih vlog, kakor tudi za založnice in bančne obveznice.

Država jamči za izplačilo dividende do 6% na delnico. Preko te najmanjše dividende, ki je zakonito zagotovljena, imajo delničarji pravico tudi na superdividendo v razmerju z višino čistega bančnega dobička.

Privilegirana Agrarna Banka bo imela vse pravice, katere uživa državna hipotekarna banka v pogledu izvršilnega postopanja.

Na skupščini delničarjev ima vsakih 10 delnic en glas.

* * *

Pozivajo se vsi pridobitni krogi, gospodarske ustanove, poljedelske zadruge ter njihove združne zveze, ustanove in denarni zavodi, banke, zavarovalna društva in vsi državljani, katerim je napredek našega kmeta in naše zemlje na srcu, da z vpisom delnic Privilegirane Agrarne Banke prispevajo k ustvarjanju čim čvrstjše temelja te koristne ustanove. Z vpisovanjem delnic Privilegirane Agrarne Banke ne vrše oni samo dolžnosti vestnega državljanca s tem, da stavljajo na razpolago svoja sredstva poljedelstvu, ki je najvažnejša in temeljna panoga našega narodnega gospodarstva, nego vlagajo svoj denar plodonosno v sigurni prvovrstni vrednostni papir z zagotovljeno dividendo. Denarnim zavodom in bankam je zakonito dovoljeno, da delnice Privilegirane Agrarne Banke vpišejo za svoje rezervne fondne.

Pri vpisu je treba položiti 125 Din, to je 25% nominalnega iznosa delnice brez kakih stroškov, a ostanek je treba plačati v treh enakih obrokih, po pozivu upravnega odbora, najdalje do 31. marca 1930.

Vpis delnic se vrši od 22. maja do 22. junija zaključno pri sledečih ustanovah:

Državna hipotekarna banka
Narodna banka
Poštna hranilnica

s svojimi podružnicami.

Združne zveze,
Oblastne Zadruge osnovane po Zakonu o Poljedelskem Kreditu

IN SLEDEČE BANKE:

V SRBIJI:

Belgrad: Beogradska Zadruga
Zanatska Banka Kralj. S. H. S.
Generalna Banka za Trgovinu
i Industriju
Izvozna Banka
Jadranska Podunavska Banka
Opšte Jugoslovensko Bankarsko
Društvo
Srpsko Amerikanska Banka
Tehnička Banka
Cinovnička Banka
Francosko Srpska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Aleksinac, Aleksinačka Stedionica
Arandelovac, Šumadijska Kreditna
Banka
Valjevo, Valjevska Stedionica
Veles, Veleska Banka
Veliko Gradište, Gradanska Stedionica
Vranje, Vranjska Kreditna Banka
Vučitrn, Vučitrnska Kreditna Banka
Gijane, Gijanska Privredna Banka
Gornji Milanovac, Rudnička banka
Gruža, Gružanska Banka
Zabari, Moravska Stedionica
Zaječar, Zaječarska Zadruga
Jagodina, Jagodinska Stedionica
Knjaževac, Knjaževačka Stedionica
Kosovska Mitrovica, Kosovska
Banka
Kragujevac, Kragujevačka Šumadijska
Banka
Kraljevo, Kraljevska Akcionarska
Stedionica
Krupanj, Rađevska Privredna Banka
Kruševac, Kruševačka Zadruga
Kumanovo, Kumanovska Trgovačka
i Industrijska Banka.
Lapovo, Lapovska Kreditna Banka
Leskovac, Leskovačka Centr. Banka
Loznica, Podrinska Zemljoradnička

Banka

Mišnica, Kolubarska Banka
Mladenovac, Mladenovačka Privredna
Banka
Negotin, Negotinska Stedionica
Niš, Niška Zadruga
Prva Generalna Banka
Niška Banka
Obrenovac, Obrenovačka Zadruga
Palanka, Palanačka Trgov. Banka
Paraćin, Paraćinska Trgovačko-Zanatska
Banka
Peć, Pećska Trgovačko-Industrijska
Banka
Piroć, Piroćska Trgovačka Zanatska
Banka
Požarevac, Požarevačka Trgovačka
Banka
Požega (Užička), Požeška Gradanska
Stedionica
Priepolje, Potimska Banka
Prizren, Prizrenska Banka
Pristina, Pristinska Banka
Prokuplje, Toplička Zadruga za kredit
i štednju
Raca, Racaevačka, Račanska Banka
Svilajnac, Resavska Zadruga
Skoplje, Banka Stara Srbija
Trgov.-Indust. Banka Vardar
Zadruga
Smederevo, Podunavska Okružna
Zadruga
Smederevska Kreditna Banka
Sopot, Kosmajška Akcionarska Zadruga
Strumica, Strumnička Trgov. Banka
Tetovo, Tetovska Trgovačka i Industrijska
Banka
Cuprija, Cuprijska Stedionica
Ub, Ubska Ekonomska Banka
Uroševac, Uroševačka Banka
Užice, Užička Gradanska Stedionica
Cačak, Cačanska Izvozna i Uvozna
Banka
Šabac, Šabačka Trgovačka Banka
Štip, Bregalnička Banka

V HRVATSKO IN SLAVONIJI:

Zagreb: Jugoslovenska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Prva Hrvatska Stedionica
Srpska Banka
Brod na Savi, Srpska Kred. Banka
Vinkovci, Prva Vinkovačka Veresij-
ska Banka
Vukovar, Srpska Kreditna Banka
Darugar, Češkoslovačka Banka
Zemun: Srpska Narodna Stedionica
Trgovačka Banka
Indija, Prva Indijska Kred. Banka
Irig, Srpska Privredna Zadruga
Karlovac, Srpska Kreditna Banka i
Stedionica
Nova Gradiška, Srpska Stedionica
Osijek: Slavonska Agrarna Stedionica
Srpska Centralna Banka
Ravna Gora (Gorski Kotar), Banka
i Stedionica
Ruma, Srpsko-Sremska Banka
Senj, Senjska Stedionica
Sisak, Posavska Stedionica
St. Pava, Staropavovska Stedionica
Čakovec, Čakovečka Medumurska
Stedionica
Šid, Šidska Stedionica

V SLOVENIJI:

Ljubljana: Zadruga Banka
Zadruga Gospodarska Banka
Kreditni Zavod za Trgovino in
Industrijo
Ljubljanska Kreditna Banka
Murska Sobota, Prekmurska Banka
Maribor: Mariborski Kred. Zavod
Posojilnica
Celje, Celjska Posojilnica

V VOJVODINI:

Apatin, Apatinska Banka i Stedionica
Bela Crkva, Srpska Kreditna Banka
i Stedionica
Vel. Bečker, Opšta Privr. Banka
Srpska Stedionica
Vel. Kikinda: Srpska Banka
Velikokikindska Centralna Stedionica
Vršac, Vršaka Pučka Banka
Novi Bečej, Narodna Stedionica
Novi Vrbas, Novovrbaska Stedionica
Nova Kanjiža, Novokanjiška Centralna
Stedionica
Novi Sad: Trgovačka i Obrtna
Banka
Srpska Trgovačka Banka
Pančevo: Pančevačka Kred. Banka
Pančevačka Pučka Banka
Senta, Senčanska Okružna Stedionica
Sombor, Somborska Zanatl. Banka
Srpski Itebej, Banka Posednika Srp.
Itebej. Pašnjaka D. D.
St. Bečej, Bačko-potiska Kreditna
Banka
Subotica: Opšta Kreditna Banka
Opšta Privredna Banka
Titel, Prva titelska Stedionica
Curug, Curuška Okružna Stedionica
Odžaci, Odžačka Stedionica
V BOSNI IN HERCEGOVINI:
Banja Luka: Prva Banjalučka Stedionica
Srpski Kreditni Zavod
Bijeljina, Zemljoradnička Banka
Bihac, Srpska Banka
Bosanska Gradiška, Srpski Kreditni
Zavod
Bosanska Dubica, Srpska Stedionica

Bosanska Krupa, Srpska Banka i

Stedionica
Bosanski Novi, Srpska Stedionica
Bosanski Petrovac, Srpska Banka
Bosanski Šamac, Srpska Banka
Brčko, Prva Muslimanska Banka
Bugojno, Srpska Banka
Višegrad, Srpska Prometna Banka
Gačko, Srpska Stedionica
Mostar: Srpska Banka
Hercegovačka Banka
Prijedor, Prva Srpska Stedionica
Sanski Most, Srpska Stedionica
Tešanj, Muslimanska Trgovačka i
Poljoprivredna Banka
Travnik, Hrvatska Banka
Trebinje, Srpska Banka i Stedionica
Foča, Srpska Banka i Stedionica
Sarajevo: Banka Gajret
Bosanska Industrijska i Trgovačka
Banka
Zemaljska Banka za Bosnu i
Hercegovinu
Srpska Centralna i Privredna
Banka
Amerikansko-Srpska Banka

V DALMACIJI:

Dubrovnik, Dubrovačka Trgovačka
Banka
Kotar, Bokeška Banka
Split, Prva Pučka Dalmat. Banka
Supetar, Bračko-Amerikanska Banka
Herceg Novi, Hercegovska Banka

V CRNI GORI:

Cetinje, Crnogorska Banka
Cinovnička Stedionica
Nikšić, Nikšićska Kreditna Banka
Podgorica, Podgorička Banka

Vladni komisar

Vojin M. Djuričić, s. r.

V Belgradu. maja 1929.